

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Είναι γνωστό στους Ζαγορίσιους, κι έγινε τώρα και κοινή συνείδηση στους άρμοδιους, πως στο Ζαγόρι, παρά τις δυνατότητες που υπάρχουν, δεν δημιουργήθηκαν ακόμη οι προϋποθέσεις για την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών που διαθέτει, με αποτέλεσμα η στάθμη του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα.

Βασική προϋπόθεση της οικονομικής αναπτύξεως είναι η έμπεριστατωμένη διερεύνηση των δυνατοτήτων που υπάρχουν και η κατάρτιση τεκμηριωμένων μελετών. Σε δεύτερο στάδιο προτεραιότητα έχουν τα έργα βασικής υποδομής, πάνω στα οποία θα στηριχθεί η εφαρμογή των επί μέρους προγραμμάτων. Συναρτημένη με όλα αυτά είναι και η καθιέρωση αναπτυξιακών κινήτρων, που θα δημιουργήσουν προϋποθέσεις όχι μόνο να κρατηθεί το εργατικό δυναμικό που απέμεινε στο Ζαγόρι (ήλικίας 18-65 ετών) αλλά και να προσελκυθεί και να επανακάμψει ένα μέρος από εκείνους που για διάφορους λόγους μετανάστευσαν στο έσωτερικό ή το εξωτερικό.

Η έφημερίδα μας θεωρεί χρέος της να συμβάλει από τη δική της πλευρά στην επίλυση του θέματος, που συνδέεται με την ανάπτυξη του Ζαγοριού, με τη δημιουργία διαλόγου, που μπορεί να βοηθήσει τους μελετητές στην έρευνά τους. Απευθύνεται γι' αυτό στους συμπατριώτες και φίλους του Ζαγοριού να βοηθήσουν την προσπάθεια με τη διατύπωση της γνώμης τους γύρω από το πως μπορεί να αναπτυχθεί το Ζαγόρι και με την υπόδειξη μέτρων που θα συμβάλουν σ' αυτό.

Για την καλλίτερη διεξαγωγή του διαλόγου παραθέτουμε, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, ερωτηματολόγιο που καλύπτει το πρόβλημα στις κυριώτερες πτυχές του, στο οποίο, με τις απαντήσεις που θα δοθούν, μπορούν να στηριχθούν οι απόψεις του καθενός.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1.- Ποιοί, νομίζετε, βασικοί τομείς πρέπει να αξιοποιη-

θούν, για να στηριχθεί σ' αυτούς η οικονομική ανάπτυξη του Ζαγοριού;

- 2.- Η ανάπτυξη πρέπει να άφθεβεί έξ ολοκλήρου στην ιδιωτική πρωτοβουλία ή πρέπει να δημιουργηθεί ή-μικρατικός φορέας που θα κατευθύνει την όλη προσπάθεια;
- 3.- Ποιά είναι η γνώμη σας για την επί μέρους ανάπτυξη των πλουτοπαραγωγικών πηγών του Ζαγοριού (Γεωργία, Κτηνοτροφία, δάσος και έπεξεργασία των προϊόντων του κλπ.) με τις κατά τομείς υποδιαιρέσεις τους (π.χ. Γεωργία, άμπελουργία, καλλιέργεια δέντρων ξηρών καρπών, όσπρίων κλπ.).
- 4.- Πώς φαντάζεσθε πως μπορεί να αξιοποιηθεί καλύτερα το μεγάλο κεφάλαιο που όνομάζεται «Τ ο υ ρ ι σ μ ό ς»;
- 5.- Ποιά μέτρα προτείνετε να ληφθούν για την ανάπτυξη της χειροτεχνίας και βιοτεχνίας και την επέκταση των συνεταιριστικών όργανώσεων;
- 6.- Πώς μπορεί να διασωθούν τα παραδοσιακά μνημεία του Ζαγοριού και πως είναι δυνατό να διαφυλαχθεί ή πολιτιστική του παράδοση;

Παράκληση υποβάλλεται σ' όλους, όσοι άπαντήσουν, να είναι σύντομοι στην έκθεση των άπόψεών τους και άντικειμενικοί στις κρίσεις τους.

Σε άπόψεις όμοιες θα αναφέρονται τα όνόματα όλων των συζητητών.

Στο τέλος του δημόσιου διάλογου έπιτροπή από συζητητές και ειδικούς θα έπεξεργασθούν τις άπαντήσεις και θα μορφολογήσουν τα συμπεράσματα τα όποια θα υποβληθούν όπου πρέπει.

Πιστεύουμε, ότι όσοι μπορούν να συμβάλουν στην τόσο ζωτική για το Ζαγόρι μας συζήτηση, πρόθυμα θα άνταποκριθούν στην παράκλησή μας. Ποτέ έξ άλλου οι Ζαγορίσιοι δεν άδιαφόρησαν για την όχη της ιδιαίτερης Πατρίδας τους.

Η ανάπτυξη του τουρισμού που δεν ελέγχεται
και οι έπιπτώσεις στο Περιβάλλον του Ζαγοριού

Του κ. ΜΙΧ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ, Αρχιτέκτονα D.P.L.G.

άλλο σε σημείο που όλη ή γή να αποτελεί ένα «οικοσύστημα».

Τό οικοσύστημα αποτελείται από τον «βιότοπο» (τή γή, το νερό, κ.λ.π.) και από την «βιοένωση» δηλαδή όλα τα φυτά και τα ζώα μαζί και τον άνθρωπο.

Έτσι λοιπόν ό άνθρωπος αποτελεί κομμάτι του περιβάλλοντος

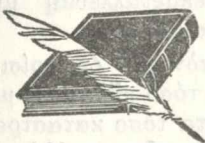
που κάθε υποβάθμισή του έχει συνέπειες πάνω του.

Η όυσταση του περιβάλλοντος που όφείλεται στις διάφορες δραστηριότητες του ανθρώπου γίνεται μέσα από το έδαφος, από το νερό και από τον άέρα.

Έτσι ή χρήση λιπασμάτων ή

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ 2η ΣΕΛ.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΜΑΣ

Γιά το Ζαγόρι ή επέκταση του Τουρισμού που δεν ελέγχεται έχει σοβαρές έπιπτώσεις στο έξαιρετικά αξιόλογο φυσικό του περιβάλλον και στο περίφημο διατηρημένο πολιτιστικό του.

Ας δοΐμε όμως πρώτα τι είναι φυσικό περιβάλλον και τι πολιτιστικό. Η οικολογία είναι βέβαια

μιά έπιστήμη πολύ νέα που άσχολεϊται με τό περιβάλλον, αλλά και μιά μακροαΐωνη πρακτική του ανθρώπου. Για να μπορέσει να μελετήσει τό περιβάλλον ή οικολογία τό χωρίζει σε «οικοσυστήματα».

Αυτά είναι άνοιτά, δεν έχουν σύνορα, και έπιδροΐν τό ένα σ'

ΠΟΙΗΣΗ

Τὸ ΖΑΓΟΡΙ

Κορφές βουνῶν ψηλές,
περήφανες.
Τὸν πῶδ πολὺ τὸ χρόνον
χιονοσκέπαστες.
Χαράδρες δυσκολοπερπάτητες
μοναδικές.
Πλαγιές ἡλιόλουστες
Καταπράσινες καὶ μωσχουρί-
(στες)
Τὸ Καλοκαίρι καὶ τὴν Ἀνοιξή.

Δάση μὲ δένδρα πλατύφυλλα
στενόφυλλα, βελονοτά καὶ
μ' ὄλες τοῦ πράσινου τῆς
ἀποχρώσεως

Βρύσες καὶ ροάνια
μὲ νερά κρυστάλλινα
καὶ κόρφους.

Κόρφους γήινους,
π' ἀγκαλιάζουν τὰ χωριά
μὲ τὰ ψηλά πέτρινα στίβια,
τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ τὰ σχολεῖα.
Τ' ἀνηφορικά δρομάκια
μὲ τὸ καλνερίμι
καὶ τὰ μεσοχώρια μὲ τὸν
πλάτανο.

Ἔτσι εἶναι τὸ Ζαγόρι
μὲ τὰ σαράντα τέσσερα
χωριά του ἀπλωμένα
πίσ' ἀπ' τὸ Μιτσικέλι
μὲς τὴν ἀγκαλιά τῆς Πίνδου.

Καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του.
Τοὺς Ζαγορίσιους αὐτοὺς
ποὺ μένουν στὰ χωριά.

Καὶ χαίρονται τὴν ὀμορφιά του.
Καὶ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἡ ζωὴ
τοὺς σκόρπισε στὴν ἑσσητιά
καὶ μέρα—νύχτα τὸ νοσταλγοῦν
καὶ τὸ ὀνειρεύον-
(ται)

ΛΕΩΝ. ΤΣΑΟΥΤΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

Ἡ «Ἑνωσις Ζαγορίσιων Ἀθη-
νῶν», ἀπεράσισε τὴν ἐκδοσὴ εἰδι-
κοῦ λευκώματος ἀπορῶντος τὰ
Ζαγοροχώρια.

Ἐπειδὴ ἡ σημασία τοῦ λευκώ-
ματος εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ θὰ
συντελέσει στὴ διαφήμιση τοῦ Ζα-
γορίου καὶ τῶν θησαυρῶν του, ἀ-
πευθύνθηκε στοὺς Κοινοτάγες,
τοὺς πατάδες καὶ τοὺς δασκάλους
τῶν χωριῶν μας γιὰ νὰ βοηθή-
σουν τὸ ἔργο τους μὲ τὴν ἀποστο-
λὴ φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ καὶ κλι-
σέ.

Ἡ ἐφημερίδα μας χαιρετίζει
τὴν προσπάθεια καὶ ὑποδέχεται
πὺς θὰ βοηθήσει ὅσο πὺς πολὺ
μπορεῖ.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

* ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΡ. ΠΑΝ. Π. ΣΑΛ.

Ἰξανοκτόνων, μολύνουν τὴν γῆ
καὶ τὰ νερά, οἱ διάφορες καύσεις
μολύνουν τὸν ἀέρα. Δὲν ἔχουμε
ὅμως μόνον αὐτὲς τῆς ρυπάνσεως,
ἡ αὐξήση τοῦ πληθυσμοῦ, οἱ θό-
ρυβοι, τὰ σκουπίδια, ἡ ραδιενέρ-
γεια, τὰ πετρελαιοειδή μολύνουν
καὶ αὐτὰ τὸ περιβάλλον.

Ἐπάρχει ἀκόμα, καὶ ἡ αἰσθητι-
κὴ προσβολὴ τοῦ φυσικοῦ περι-
βάλλοντος.

Ἡ ποιικιλία τοῦ Ζαγορίσιου το-
πίου, μὲ τῆς φανταστικῆς πτυχώ-
σεως τοῦ ἐδάφους, τὴν ἀπεραντο-
σύνη του, τὴν ὀρειώδη καὶ ποικι-
λόμορφη βλάστησή του, οἱ βρα-
χώδεις ἐξάρσεις του (τὰ τσιμουπά-
ρια) κινδυνεύουν νὰ ἀλλοιωθοῦν
ἀπὸ τῆς διάφορες ἀνθρώπινες δρα-
στηριότητες.

Μέγιστο τώρα βέβαια, γιὰ τὸ Ζα-
γόρι, δὲν ὑπάρχουν τέτοιου εἴδους
μολύνσεις σὲ μεγάλο βαθμὶ γιὰτὶ
οἱ οικονομικὲς δραστηριότητες ἡ-
ταν περιορισμένες, καὶ γιὰτὶ βρι-
σκεται μακριὰ ἀπὸ βιομηχανικὲς
περιοχές.

Θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς λοι-
πὸν ὅτι οἱ κίνδυνοι νὰ ὑποβαθμι-
σθεῖ τὸ περιβάλλον εἶναι μακριὰ.
Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν εἶναι καθό-
λου μακριὰ ἀπὸ κίνδυνο καταστρο-
φῆς του εἶναι τὸ πολιτιστικὸ του
περιβάλλον.

Ποῦ εἶναι ὅμως τὸ πολιτιστικὸ
του περιβάλλον; Τὸ ἀποτελοῦν ὁ
Ζαγορίσιος πολιτισμός, δηλαδὴ οἱ
συνήθειες, οἱ χοροὶ, τὰ τραγούδια,
οἱ φορεσιές, τὰ στίβια, τὰ γεφύ-
ρια, οἱ ἐκκλησιές, τὰ καμπαναριά,
οἱ βρύσες, τὰ λιθόστρωτα, τὰ δι-
άφορα οἰκιακὰ ἀντικείμενα, τὰ
χώματα, τὰ ὑλικά κατασκευῆς καὶ
ἄλλα.

Αὐτὸ τὸ πολιτιστικὸ περιβάλ-
λον δημιουργήθηκε ὕστερα ἀπὸ τὸ
πέρασμα αἰώνων καὶ ἡ ἐξέλιξή
του ἔγινε ἀργὰ προοδευτικὰ ὥστε
νὰ ἐνσωματωθεῖ στὸ φυσικὸ περι-
βάλλον.

«Ζαγόρι λοιπὸν σήμερα σημαί-
νει ἐνωμένο καὶ ἀδιόσπαστο πολι-
τιστικὸ καὶ φυσικὸ περιβάλλον».
Γιὰ νὰ ἀναπτυχθεῖ ἀλλὰ καὶ νὰ
διατηρηθεῖ καὶ προστατευθεῖ αὐ-
τὸ τὸ περιβάλλον χρειάζεται ἡ κά-
θε δραστηριότητα ποὺ προτείνεται
νὰ προγραμματίζεται καὶ νὰ ἐλέγ-
χεται. Χρειάζεται ἀκόμη νὰ συμμε-
τέχουν στὸν προγραμματισμὸ καὶ
ἐλεγχὸ αὐτοὶ ποὺ κατοικοῦν στὸν
τόπο αὐτὸ γιὰτὶ μόνον αὐτοὶ τὸν
γνωρίζουν καλὰ.

Ἔτσι καὶ γιὰ τὸν τουρισμὸ δη-
μιουργεῖται ἀνάγκη νὰ ὁργανωθεῖ
σὲ περιφερειακὸ καὶ τοπικὸ ἐπίπε-
δο γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ὁ ἀριθ-
μὸς τῶν τουριστῶν ποὺ αὐξάνεται

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ
ποὺ δὲν ἐλέγχεται
καὶ οἱ ἐπιπτώσεις

συνέχεια. Ὁ τουρίστας ἀσπὲς ἀ-
φήνει βέβαια στὴν πόλιν πολλὰς ἀ-
πὸ τῆς συνήθειές του, ἀλλὰ κρα-
τᾷ καὶ τὴν ἀνάγκη τῶν ἀνέσε-
ων ποὺ ἔχει στὴν πόλιν. Πρέπει νὰ
τοῦ δοθοῦν αὐτὲς οἱ ἀνέσεις καὶ
ὅσο αὐξάνεται ἡ ζήτησις τόσο ἡ
προσφορὰ πρέπει νὰ εἶναι μεγάλη
πράγμα ποὺ καταστρέφει τὸ περι-
βάλλον.

Ὁ τουρισμὸς ποὺ δὲν ἐλέγχεται
ἔχει μόνον ἀρνητικὰς συνέπειες. Ἀ-
πὸ τὴ μιὰ μεριά τὰ λίγα χρήματα
ποὺ δίνουμε γιὰ τὴν ἀγορὰ τῆς
γῆς τοποθετοῦνται σὲ ἀχρηστεύ-
σις ὥπως ἡ ἐπισκευὴ ἡ ἐπέ-
κτασις τοῦ σπιτιοῦ, ἡ ἀγορὰ αὐτο-
κινήτου, ἡ ἀκόμη ἡ ἀγορὰ διαμε-
ρίσματος στὴν πόλιν. Ἔτσι τὰ
χρήματα αὐτὰ ἡ δὲν ἀποδίδουν ἡ
φεύγουν ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀπὸ τὴν
ἄλλη μεριά οἱ κοινότητες τοῦ Ζα-
γορίου σχεδὸν ὅλες στεροῦνται οἱ
κοινωνικὲς πόρων γιὰ νὰ ἀναλά-
βουν ἔργα ὑποδομῆς ἡ γιὰ νὰ ἐ-
ξοπλιστοῦν μὲ διάφορες ὑπηρεσί-
ες γιὰ τὴν προστασία τοῦ περι-
βάλλοντος.

Ἐπὶ πλέον στὰ ἔργα ὑποδομῆς
εἶναι φανερὴ ἡ ἔλλειψη ὀργάνω-
σεως ὅπως π.χ. τὸ ἡλεκτρικὸ, τὸ
τρεχούμενο νερό, τὸ τηλεφώνον, τὸ
πάρκινγκ ἡ ὁ ἀνεφοδιασμὸς τοῦ
αὐτοκινήτου, οἱ ὀργανωμένοι χῶ-
ροι πράσινου, οἱ δρόμοι, ἡ ἀποκο-
μιδὴ τῶν σκουπιδιῶν, οἱ σκουπιδό-
τοποι, οἱ ἀποχετεύσεις καὶ ἄλλα.

Ὅλα τὰ ἔργα ὑποδομῆς ἂν δὲν
σεβαστοῦν τὸ περιβάλλον τὸ ὑπο-
βαθμίζουν.

Τὰ τουριστικὰ κτίρια, ἀκόμη καὶ
ἂν εἶναι μικρὰ σὲ μέγεθος, ἀκόμη
καὶ ἂν εἶναι ἐνσωματωμένα στὸ πε-
ριβάλλον μεταβάλλουν καὶ ὑποβαθ-
μίζουν τὴν αἰσθητικὴ τοῦ χώρου.
Αὐτὴ ἡ ὑποβάθμιση τοῦ περι-
βάλλοντος ἔχει μεγάλο κοινωνικὸ
καὶ πολιτιστικὸ κόστος.

Ὁ τουρισμὸς χρησιμοποιεῖ ἐν-
τατικὰ τὴ φύση, ὑποβαθμίζει τὸ
τοπίο, ταράζει τὴν οικολογικὴ ἱ-
σορροπία, ἀλλοιώνει τὴν τοπικὴ
εἰκόνα, ρυπαίνει τὴν περιοχὴ. Τέ-
λος ἡ ὑπερεκμετάλλευση μιανοῦ
τοπίου τὸ καταστρέφει.

Ἔτσι λοιπὸν στὸ Ζαγόριο πε-
ριβάλλον, τὸ τόσο εὐδραστο μὲ μιὰ
δραστηριότητα τόσο καταστροφικὴ
τὰ ἐρωτήματα εἶναι πολλὰ καὶ οἱ
ἀπαντήσεις λίγες.

Πάνω ἀπ' ὅλα οἱ προτάσεις γιὰ
προστασία θὰ πρέπει νὰ γίνωνν
δέκτες ἀπὸ τῆς μεγάλης μάζης πρό-
μα ποὺ γιὰ τὴν ὥρα εἶναι ἀδύνα-
το. Ἐπάρχει ἔλλειψη συνειδήσεως
ποὺ γιὰ νὰ τὴν δημιουργήσουμε
μᾶς χρειάζονται πολλὰ τεχνικά καὶ
οικονομικά μέσα ἀλλὰ καὶ πολλὲς

χρόνος.

Ἡ υποβάθμιση τοῦ περιβάλ-
τος ἔχει μεγάλο κοινωνικὸ καὶ
πολιτιστικὸ κόστος.

Γι' αὐτὸ τὸν λόγο οἱ προτάσεις
γιὰ τὴν προστασία τοῦ Ζαγορίσιου
περιβάλλοντος πρέπει ὅσο ὀρθότε-
ρα νὰ τηρηθοῦν.

Γιὰ τὸ προτείνω:

1) Νὰ καθορισθεῖ τὸ εἶδος του-
ρισμοῦ καὶ νὰ ἀναπτυχθεῖ μόνον ὁ
κοινωνικὸς, ὁ πολιτιστικὸς καὶ ὁ
τουρισμὸς ὕψους.

2) Ὁ τουρισμὸς νὰ εἶναι συμ-
πληρωματικὴ οικονομικὴ δραστη-
ριότητα στὴς ἄλλες.

3) Νὰ ὑπάρχει μιὰ ἀνοικτὴ
οικονομία ποὺ νὰ ἀναπτύσσεται ἡ γε-
ωργία, ἡ κτηνοτροφία καὶ τὸ δέ-
σος νὰ ἀναπτυχθοῦν πρῶτα.

4) Νὰ προστατευθοῦν ἡ παύ-
δα καὶ ἡ χλωρίδα γιὰτὶ κανεὶς δὲν
ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξαφανίζει ὀργα-
νισμοὺς ποὺ εἶναι κληρονομία τῶν
προγόνων μας. Δὲν ὑπάρχουν ὁ-
φέλματα καὶ θλαβερὰ ζῶα ὅλα παύ-
ζουν κάποιο ὀρλό στὴ φύση. Εἶ-
ναι δὲ γνωστὸ ὅ ὅλους μας ὁ πῶ-
τος καὶ ἡ σπανιότητα τῆς Ζαγο-
ρίσιος χλωρίδας καὶ πανίδος.

5) Ἡ δημιουργία φυσικοῦ πάρ-
κου ἡ ἐθνικοῦ δρυμοῦ ἡ Ζώνης ἐν-
νηγιοῦ ποὺ ἐλέγχεται χρειάζεται
προηγουμένα νὰ γίνῃ οικολογικὴ
μελέτὴ μὲ βασικοὺς ἀντικείμενα
κοινὸς σκοποῦς τὴν διατήρησις τοῦ
βιολογικοῦ περιβάλλοντος καὶ δε-
σιμμένην σὲ καθαρά τεχνολογικὰ
κριτήρια.

6) Ἔτσι ἡ ὀργάνωσις τουρι-
κῆς διαδρομῆς πρέπει νὰ γίνῃ μὲ
τρόπο ὥστε νὰ μὴν ἔχει ἐπιπτώ-
σεις πάνω στὴν οικολογικὴ ἱσο-
ρροπία, καὶ μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν δρό-
μων στὴν αἰσθητικὴ τοῦ τοπίου.

7) Ἐπίσης γιὰ τὴν αἰσθητικὴ
διατήρησις τοῦ περιβάλλοντος
χρειάζεται πρῶτα ὁ καθορισμὸς
καὶ ἡ ἀρίθμηση τῶν τοπίων ποὺ
θὰ προστατευθοῦν καὶ δεῦτερα ἡ
ταξινόμησή τους.

Ἀκόμη πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅ-
τι ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος
στοιχίζει ἀκριθὰ καὶ μὲ τὸν συμ-
ρινὸν τρόπο ἐκμετάλλευσής τῆς φύ-
σεως δὲν τηροῦνται τὰ μέτρα ποὺ
προβλέπουν οἱ μελέτες.

Τέλος συμπερασματικὰ θὰ θέ-
γα: «Σῶστε τὸ δομημένο φυσικὸ
περιβάλλον σήμερα γιὰτὶ αὔριο θὰ
εἶναι ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώ-
που».

Σ.Σ.: Μέρος τῆς παραπάνω με-
λέτης ἀνεπτυχθῇ ὑπὸ τοῦ συγγρα-
φέως σὲ διὰλέξιν τὸν στοὺς Κή-
πους.

ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟΥ Κ. Κ. ΒΑΡΖΩΚΑ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ «ΤΗΣ ΨΑΘΑΣ» (ΚΑΘΙΣΤΙΚΑ)

Στὰ «παλιά χρόνια» στὸ Ζαγό-
ρι μὲς τὸ ὁμαδικὸ γλέντι ἦταν ἔ-
ως πολὺ συνηθὸς τρόπος διασκέδα-
σεως. Τότε ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά
μὲς εἶχαν δικὸν τους «ζόντι» (πα-
ρεὶ) μὲ ὀργανοπαίχτες, οἱ ὁποῖοι,
σε κάθε στιγμὴ ἦταν διατεθειμέ-
νοι νὰ διασκεδάσουν τοὺς χωριά-
τες καὶ πρὸ πάντων τοὺς «Ξενη-
τημένους» ποὺ ἔρχονταν στὴν Πα-
ριότητα στὴς ἄλλες.

3) Νὰ ὑπάρχει μιὰ ἀνοικτὴ
οικονομία ποὺ νὰ ἀναπτύσσεται ἡ γε-
ωργία, ἡ κτηνοτροφία καὶ τὸ δέ-
σος νὰ ἀναπτυχθοῦν πρῶτα.

4) Νὰ προστατευθοῦν ἡ παύ-
δα καὶ ἡ χλωρίδα γιὰτὶ κανεὶς δὲν
ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξαφανίζει ὀργα-
νισμοὺς ποὺ εἶναι κληρονομία τῶν
προγόνων μας. Δὲν ὑπάρχουν ὁ-
φέλματα καὶ θλαβερὰ ζῶα ὅλα παύ-
ζουν κάποιο ὀρλό στὴ φύση. Εἶ-
ναι δὲ γνωστὸ ὅ ὅλους μας ὁ πῶ-
τος καὶ ἡ σπανιότητα τῆς Ζαγο-
ρίσιος χλωρίδας καὶ πανίδος.

5) Ἡ δημιουργία φυσικοῦ πάρ-
κου ἡ ἐθνικοῦ δρυμοῦ ἡ Ζώνης ἐν-
νηγιοῦ ποὺ ἐλέγχεται χρειάζεται
προηγουμένα νὰ γίνῃ οικολογικὴ
μελέτὴ μὲ βασικοὺς ἀντικείμενα
κοινὸς σκοποῦς τὴν διατήρησις τοῦ
βιολογικοῦ περιβάλλοντος καὶ δε-
σιμμένην σὲ καθαρά τεχνολογικὰ
κριτήρια.

6) Ἔτσι ἡ ὀργάνωσις τουρι-
κῆς διαδρομῆς πρέπει νὰ γίνῃ μὲ
τρόπο ὥστε νὰ μὴν ἔχει ἐπιπτώ-
σεις πάνω στὴν οικολογικὴ ἱσο-
ρροπία, καὶ μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν δρό-
μων στὴν αἰσθητικὴ τοῦ τοπίου.
7) Ἐπίσης γιὰ τὴν αἰσθητικὴ
διατήρησις τοῦ περιβάλλοντος
χρειάζεται πρῶτα ὁ καθορισμὸς
καὶ ἡ ἀρίθμηση τῶν τοπίων ποὺ
θὰ προστατευθοῦν καὶ δεῦτερα ἡ
ταξινόμησή τους.

Ἀκόμη πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅ-
τι ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος
στοιχίζει ἀκριθὰ καὶ μὲ τὸν συμ-
ρινὸν τρόπο ἐκμετάλλευσής τῆς φύ-
σεως δὲν τηροῦνται τὰ μέτρα ποὺ
προβλέπουν οἱ μελέτες.

Τέλος συμπερασματικὰ θὰ θέ-
γα: «Σῶστε τὸ δομημένο φυσικὸ
περιβάλλον σήμερα γιὰτὶ αὔριο θὰ
εἶναι ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώ-
που».

Σ.Σ.: Μέρος τῆς παραπάνω με-
λέτης ἀνεπτυχθῇ ὑπὸ τοῦ συγγρα-
φέως σὲ διὰλέξιν τὸν στοὺς Κή-
πους.

Στὰ «παλιά χρόνια» στὸ Ζαγό-
ρι μὲς τὸ ὁμαδικὸ γλέντι ἦταν ἔ-
ως πολὺ συνηθὸς τρόπος διασκέδα-
σεως. Τότε ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά
μὲς εἶχαν δικὸν τους «ζόντι» (πα-
ρεὶ) μὲ ὀργανοπαίχτες, οἱ ὁποῖοι,
σε κάθε στιγμὴ ἦταν διατεθειμέ-
νοι νὰ διασκεδάσουν τοὺς χωριά-
τες καὶ πρὸ πάντων τοὺς «Ξενη-
τημένους» ποὺ ἔρχονταν στὴν Πα-
ριότητα στὴς ἄλλες.

3) Νὰ ὑπάρχει μιὰ ἀνοικτὴ
οικονομία ποὺ νὰ ἀναπτύσσεται ἡ γε-
ωργία, ἡ κτηνοτροφία καὶ τὸ δέ-
σος νὰ ἀναπτυχθοῦν πρῶτα.

4) Νὰ προστατευθοῦν ἡ παύ-
δα καὶ ἡ χλωρίδα γιὰτὶ κανεὶς δὲν
ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξαφανίζει ὀργα-
νισμοὺς ποὺ εἶναι κληρονομία τῶν
προγόνων μας. Δὲν ὑπάρχουν ὁ-
φέλματα καὶ θλαβερὰ ζῶα ὅλα παύ-
ζουν κάποιο ὀρλό στὴ φύση. Εἶ-
ναι δὲ γνωστὸ ὅ ὅλους μας ὁ πῶ-
τος καὶ ἡ σπανιότητα τῆς Ζαγο-
ρίσιος χλωρίδας καὶ πανίδος.

5) Ἡ δημιουργία φυσικοῦ πάρ-
κου ἡ ἐθνικοῦ δρυμοῦ ἡ Ζώνης ἐν-
νηγιοῦ ποὺ ἐλέγχεται χρειάζεται
προηγουμένα νὰ γίνῃ οικολογικὴ
μελέτὴ μὲ βασικοὺς ἀντικείμενα
κοινὸς σκοποῦς τὴν διατήρησις τοῦ
βιολογικοῦ περιβάλλοντος καὶ δε-
σιμμένην σὲ καθαρά τεχνολογικὰ
κριτήρια.

6) Ἔτσι ἡ ὀργάνωσις τουρι-
κῆς διαδρομῆς πρέπει νὰ γίνῃ μὲ
τρόπο ὥστε νὰ μὴν ἔχει ἐπιπτώ-
σεις πάνω στὴν οικολογικὴ ἱσο-
ρροπία, καὶ μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν δρό-
μων στὴν αἰσθητικὴ τοῦ τοπίου.

7) Ἐπίσης γιὰ τὴν αἰσθητικὴ
διατήρησις τοῦ περιβάλλοντος
χρειάζεται πρῶτα ὁ καθορισμὸς
καὶ ἡ ἀρίθμηση τῶν τοπίων ποὺ
θὰ προστατευθοῦν καὶ δεῦτερα ἡ
ταξινόμησή τους.

Ἀκόμη πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅ-
τι ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος
στοιχίζει ἀκριθὰ καὶ μὲ τὸν συμ-
ρινὸν τρόπο ἐκμετάλλευσής τῆς φύ-
σεως δὲν τηροῦνται τὰ μέτρα ποὺ
προβλέπουν οἱ μελέτες.

Τέλος συμπερασματικὰ θὰ θέ-
γα: «Σῶστε τὸ δομημένο φυσικὸ
περιβάλλον σήμερα γιὰτὶ αὔριο θὰ
εἶναι ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώ-
που».

Σ.Σ.: Μέρος τῆς παραπάνω με-
λέτης ἀνεπτυχθῇ ὑπὸ τοῦ συγγρα-
φέως σὲ διὰλέξιν τὸν στοὺς Κή-
πους.

ποίηματα

«ΘΥΜΗΣΗ»

Θολὸ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ στὴν παγωμένη νύχτα
σπασμένο ξάρτι καρδιοῦ στοῦ πέλαου τὴν ὁρμή.
Γλυφὴ ἡ ἀνάσα τοῦ κορμιοῦ τῆς ἀμμουδιάς στὸ κῆμα
θρύψαλα σκόρπια ἀρχαῖα σὲ βάρβαρη ἐποχὴ

Ἰσκιος βουβὸς ἀσάλευτος τῆς θάλασσας τὸ κάστρο
Φρουρὸς, ἀκρίτας, στήριγμα νεκρῶν ἰδανικῶν
Πῆρε τ' ἀγιάζι τῶν καιρῶν μαλαματένιο ἄστρο
λάβαρο χρυσοποικίλο Βυζαντινῶν στρατῶν.

Κι' εἶν' οἱ ψαράδες στὸ νοτιά μ' ἡλιοκαμένη ὄψη
'κονίσματα ἀμβλύντα ριγμένα στὴ φωτιά.
Μηδὲ ζωγράφος νὰ μπορεῖ, μηδὲ ποιητὴς νὰ σώσει
τὰ ἄγια τοῦτα πρόσωπα μὲ παιδικὴ καρδιά.

Κι' ἔστησαν πάλι τὸ χορὸ ἀγνάντι μου στὸ κῆμα
ὁράματα ἀνιστόριστα ποὺ ζοῦσαν μιὰν στιγμὴ.
Κι' ἔμοιζαν ὅλα μαγικά ἀπάνω ἀπὸ τὸ μνήμα
ἐνὸς λαοῦ ποὺ ἔμαθε ἀντρίκια νὰ ἱστορεῖ!

«Ἀσπράγγελοι Ἰουνίος 1979»

I. K. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

— Μουρὴ φεγγαρουπόσση τοῦ ἡλιου θυγατέρα.
Σὺ μ' ἔκανες κι' ἀρνήθηκα κι' μάνια κι' πατέρα.
— Σὺρε νὰ πῆς τῆς μάνας σου νὰ κἀνὴ κι' ἄλλη γέννα
νὰ κἀνὴ κι' ἄλλον ὦν καρδιές πὺς ἔκαψες κι' μένα
— Τ' ἔχεις μωρὲ, μωρὲ ζαλιάρικο τί βάζει μὲ τὸ νοῦ σου
κουρὰ ἀπ' τοὺς δικούς σου;— Μαλαματένια πόρτα
μ' ἀσμοπέρανα ἡ σκύλα ἡ πεδάρσα σου
θέλει μαχαίρωμα ὥς τὸ ξιμῆρωμα.
Δόντια πικρὰ κι' μαργαριτα ρένια
φρονὴ σὰν τ' ἀηδονιοῦ τοῦ Μᾶν χελιδονιοῦ
Ὅλον τοῦ Μᾶν λαλεῖ κι' ὅλη τὴν ἀνοιξή.

Γύρισμα: Μαῦρα μάτια πάχεις κόρη φαίνεται εἰς' ἀπ' τὸ Ζαγόρι
μαῦρα μάτια μαῦρα φρύδια ζωντανὰ μ' ὅσων τὰ φρύδια
μαῦρα μάτια κι' μεγάλα ξυμωμένα μὲ τοῦ γάλα
μαῦρα μάτια μὲ κατὰ τὸν γαλάνα μὲ κοινὴν ἀντίφω-
μαῦρα μάτια στὸ ποτήρι γάλα νὰ στὸ παραβῶν

Σηκάνομαι μιὰν αὐγούλα μιὰν αὐγούλα τοῦ ταχὺ
κι' τοῦ κατηφόρου παίγνου γιὰ νὰ ἴδω κι' νὰ χαρῶ.
Βρίσκω μιὰ πορτοπούλα κι' αὐτὴ ταν σφαλιστὴ
τὴν ἀνοίγω βρόσχα μὲτα πηρομῶνα καὶ ξανθὴ.
Πὺς μετεδότηκα ὁ καυμένος σὰν ὁ φύλλος στοῦ μαλλί!
Ποῖα νὰ πάρω ποῖα ν' ἀφήσω θέλου κοίμετο κι' ἐσὺ!
Νὰ πάρω τὴν ξανθοῦλα ποῦνα ἄσπρη κι' παχιά
νὰ τὴν ἔχω τοῦ χιμῶνα μὲ τὰ κρύα τὰ πουλλά!
Νὰ πάρω τὴν λιγούλα μὲ τὸ λυγρὸ κορμὶ
νὰ τὴν ἔχω καλοκαίρι καὶ τὴν ἔστα τὴν πούλα.

Γύρισμα: Ἐρχομαι τὸν τοῖχο τοῖχο χαλασάδ' κι' ἂν αἱ πετῶν.
Ἐρχομαι τὴν φράχτη φράχτη βάσανα πάχεις ἀγάπη.
Ἐρχομαι τὴν μάντρα κι' οἱ βρόσκο μ' ἄλλον ἄντρα
Ἐρχομαι καὶ οἱ σὶ βρόσκο ἀναλὼ κι' ἀπαθήνησα.

Ἀμάνες: Σαράντα ὀργιές τὴν ἔσκαψα τὴ γῆς τὴ μαμαρένια
γιὰ νάβω τὴν ἀγάπη μου τὴ μαμαριταρένια
Γύρισμα: Ἐλα νὰ σὲ φιλήσω κι' ἡλιόμει κι' ἐσὺ
κι' ἂν θὰ τὸ μαρτυρήσω μαρτύρια το κι' ἐσὺ.</

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ ΑΠ' ΤΟ ΓΥΡΙΣΜΟ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ανὸ γέροντες καθισμένοι ἀντικρυστὰ τὴν πρώτη βραδυὰ τοῦ γυρισμοῦ ἐφωγαν ἀπ' τὸ ἴδιο πιάτο τὸ φαί ποὺ-χε ἀπλόχωρο τὸ βούτυρο σὲ τέτοια σπατάλη ἐποχῆς.

— Γιὰ θυμῆσόν κυρὰ μου μὲ πόσο δισταγμὸ ἐρίχνης τὸ βούτυρο στὸν τραχανά. Πόσο ζύγριζες τὴν κάθε μερσαία, κείνον τὸν καιρὸ, γιὰ νὰ θγαίνουν πέρα ὡς τὴν ἄλ-λη τὴ σοδεϊά.

— Ὅλα τὰ μετρούσαμε κι ἄς μᾶς ἔλεγον ταγκοῦνες Ζαγορίσιες κι ἄς μὲ μέτρο βάδιζαν, χωρὶς τὰ πόδια μας νὰ θγαίνουν ἀπ' τὸ πά-πλωμα.

— Κι εἴχαμε καὶ τότε τὸ δικό μας τὸ ἄγχος Ξανθίππη. Τρομά-ζαμε νὰ μὴ τελειώσει τ' ἀλεύρι, τὸ λάδι, τὸ βούτυρο τὸ τυρὶ ἀκόμα καὶ τ' ὠάτι. Τσουτινιάζαμε μὴ χροσωθοῦμε στὸ μακαλάκι ἢ δανει-στοῦμε ἀπ' ἄλλον. Σπίτια μὲ σει-ρὰ ἀμπαρῶνα, ἀσφαλίζαμε τὸ αὐριό, σὲς μπίμπες, στὰ κατόγια τὰ κελλάρια γιὰ ὅλο τὸ ξεχειμώ-νιασμα τῆς φουμλιάς καὶ τὸν ζων-τανὸν ἀκόμα.

— Ξεχνᾶς ὅμως πόσο ἀναλογι-ζόμασταν καὶ τοὺς φτωχοὺς καὶ πόσο μὲ τρόπο κρύβαμε ἀπ' τὸν ἄλλο τὴ χαρὰ τοῦ πλούτου. Λίγο παλιότερα ἀκόμα τρέμαμε καὶ τὴν κλεφτουργιά. Πόδες καὶ πόδες φορὲς ξεχνήθηκε ὁ πεδερὸς δῶ στὴν πολέμιστρά καὶ γῶ στὴ ζου-ματίστρα ἀπάνω.

Σὰν κατὶ ὁμοιο μὲ τὸ ρόδο ἀ-πὸ μοναξιά, ἦρθε κείνη ἡ ἀνά-μνηση τοῦ ρόδου ἀπ' τοὺς κλέφτες κι ὁμοια τὴν ἡμερὰ ἀπ' τὴν παρὰ ξενὴ γαλήνη τοῦ χωριοῦ τὸ ὅλο κλίμα ἔφερον στοὺς δυο, γιὰ τὸ ἄγχος πάντα τὸ ἴδιο μένει στὴ ζωὴ καὶ μόνο τὰ αἶτια ἀλλάζουν.

Στὴ συνέχεια, τοῦ γυρισμοῦ ἡ χαρὰ ποὺ πληρώνει μὴ ἄλλη αἰσθη-ση, γιὰ μιάς ἔφερε στοὺς δυο κεί-νους τὸν τρανοὺ τοὺς στίχους τοῦ μεγάλου πονεμένου ποιητῆ τοῦ Κουτσάλλη.

Πάρεμε, πάρεμε, χρυσέ μου σταυραστέ, πάρεμε, γύναμε γιὰ λίγο στὸ χωριό. Ἀπ' ὅλα πὺδ πολὺ ζηλεύω νὰ ξαναῖδῶ τὸ γύρισμα τὸ σούρουπο στὰ σπίτια ἐκείνων ψη-λά.

Πόσο χρυστάλλινη ἡ ὥρα τού-τη, τῆς σὺνάξης τῶν ὄλων, γύρω στὸ ντιγάν τὴν ὥρα ποὺ ὁ κύπρος τὰ κοινοῦν γάριζαν τὴ ζωντανία στὸ παχνὶ καὶ τὰ κοιτάλια μπλέ-κονταν στῆς τάβλια τὸ φαί.

— Θυμάμαι Ξανθίππη, ὅταν ἀ-κόμα δὲν ἦταν 12 χρονῶν ὁ Κου-στάλλης στὸ χωριό, τὸν γάνωσε στὸ πόδαπο τοῦ Δάσκαλος κι ὅλοι οἱ μαθητὲς τὸν ἐφτυσαν γιὰ τὴ φί-λωση μὲ μαθητὴν, αὐθόρμητα.

Γύρισε ὁ νοῦς σὲ κείνον, γιὰ τὸ μὴνὸν σὲ κείνον ἐφύσαν τὸ τέργια-σια τοῦ πόθου γιὰ τὸ γυρισμὸ κι ἤθελαν κουράγιο γιὰ ν' ἀντίλθουν

τὴν ὥρα ποὺ ὁ οὐρανὸς τοιμάζον-ταν σὲ μπόρα νὰ γυρίσει. Ἀπὸ μακρὰ ἀκούγονταν ὀλοή, βοή καὶ λάμψη ἀπὸ βροντὴ καὶ ἄερας σιγοσφύριζε στὶς χαρμάδες τοῦ σπιτιοῦ.

— Θυμῆθηκες ἐκείνον ποὺ σταν ρώθηκε στὴν πόλιν ἀπὸ τὴν ἑ-μείς ξεφύγαμε ἀπ' τὴν ἴδια σταύ-ρωση.

Ἄλλ' ὅμως σὺ ποὺ μὲ τίς σοφί-ες ξέρεις κάμποσα ἀπὸ κείνους πὲς μου μόνο ποὺ πᾶει κείνη ἢ ντροπὴ, κείνος ὁ ρόθος, πόσο ξε-φύγαμε ἀπ' τὰ ἴσια.

— Τώρα ποὺ χίλιες δυο τρομάρες πρόσθετε καὶ ἡ σιγανερχόμενη μπόρα ξανάπε ἡ Ξανθίππη.

Πόσο πρόσδεχαν τότε τὰ παιδιὰ

Ἕνα ἔδιμο ποὺ κάθηνκε

Ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ Φραγκαδιώ-τιο καὶ τὸ Καλοτάτιο ποτάμι σὲ μιά δασώδη περιοχὴ, θρίσεται τὸ μικρὸ καὶ ὁμορφὸ χωριὸ τοῦ Ζα-γοριοῦ Διλόταμο (Στολοδό), χτι-σμένο ἀμφιθεατρικὰ κάτω ἀπ' τὸ λόφο τοῦ Ἁγίου Κων/νου.

Μέχρι τὸ 1940 εἶχε 150—180 ἄτομα ποὺ ἀποτελοῦσαν περὶ τίς 35—40 οἰκογένειες. Κύριο ἐπάγ-γελμα τῶν κατοίκων ἦταν ὡς τότε ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία. Τὸ χωριὸ ἀριθμοῦσε 20—25 φορτη-γὰ ζῶα 30—40 ἀγελάδες καὶ πε-ρὶ τὰ 750—800 γιδόπρδατα, χω-ρισμένα σὲ 2 κοπάδια.

Κάθε χρόνο μέχρι τὸ 1940 ὁ-ταν περνοῦσε ἡ γιορτὴ τοῦ Ἁγί-ου Κων/νίνου, γίνονταν μὲ παν-γυρικὸ χαρακτήρα τὸ ξεκίνημα τῶν 2 κοπαδιῶν γιὰ τίς «στρουγ-γες» (θερινοὺς καταυλισμοὺς), ὅ-που ἐκεῖ θὰ περνοῦσαν τὴ θερινήν περίοδο μέχρι τὸ τέλος Αὐγού-στου.

Τὸ ξεκίνημά τους ἐμοιάζε μὲ τὸ ξεκίνημα τοῦ ξενητεμένου. Σ' αὐ-τὸ ἔπαιρνε μέρος ὅλο τὸ χωριό. Κα-τὰ τὴν ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ὀχ-νονταν καὶ ἀνάλογοι πυροβολισμοὶ (ὅπως κατὰ τοὺς γάμους). Ὅλοι ξεπροβάδιζαν τὰ κοπάδια μὲ εὐ-χὲς μέχρι τὴ θέσιν «Σταυρό» 10' λεπτὰ τῆς ὥρας ἀπ' τὸ χωριό. Γυ-ρίζοντας ἔφεροναν μαζί τους κλω-ναράκια ἀπὸ κρᾶνὲς καὶ τὰ το-ποθετοῦσαν στὶς ἐξώπορτες τῶν σταύλων γιὰ νὰ ἐρθουν τὰ ζῶα τους καλά.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν 2—3 ἡ-μερῶν μέχρι νὰ ἐρθεῖ ἡ Κυριακὴ γιὰ τὰ «ζύγια», τὸ γάλα ἐτιμῆς ἔ-κενεν» τὸ πᾶν ὅταν γιὰ λογαρια-σμὸ τους οἱ 2 βοσκοί.

— Οἱ θερινοὶ καταυλισμοὶ (στρουγγες) ἦταν τρεῖς: Ὁ 1ος στὴ θέσιν «Σιάδια» ὁ 2ος στὴ θέ-σιν «Κοφιόστρες» καὶ ὁ 3ος στὴ θέ-σιν «Σελιό». Στὴν 1η θέσιν «Σιά-

μὴν παραστράτησαν καὶ τὶ θὰ πείραξε ἀν τιθάσσευαν καὶ κείνοτὸ δύστυχο ἀραβωναστικὸ τῆς φιλε-νάδας τῆς ἀγγονιάς μας ἀν τὸν γά-νωναν πρὶν ἀπ' τὸ καλὸ.

Σκοτώθηκε μὲ τ' αὐτοκίνητο κι

ΤΟΥ Κ. ΒΑΣ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ

ἄφρησε τὴν ἀραβωναστικὰ πέντε μέρες πρὶν τὸ γάμο προχωρημένα ἔγκυο. Τὶ ἔχεις νὰ πεῖς γι' αὐτὴ τὴν χαλάρωσιν τῶν νέων; Ποῦνε ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐριπίδης ὁ Αἰσχύ-λος νὰ γράφει τὴν τραγωδία τοῦ σπιτιοῦ ποὺ περιμένει γιὸ χωρὶς πατέρα κι ὄνομα στὸ πρόσσπο Χώρια ἀπ' τὸ κλάμα τοῦ χαμοῦ τοῦ νέου.

Μὲ τὴν κήρυξη τοῦ πολέμου τὸ 1940 τὸ ἔδιμο αὐτὸ, γέμιο ἀπὸ αἰσθημάτων συννεφιασμένα, φε-θροῦσας, ἀλληλεγγυῆς κ.λπ., ῥε-θιρε.

Σήμερα στὶς θέσεις ποὺ κάποτε ὑπῆρχαν οἱ «στρουγγες» σῴοντα-τὰ ἐρεῖπια ἀπ' τίς λιθοκτιστες κα-λὺθες καὶ φέρουν στὴ σκῆψιν τοῖς ἐπισκέπτῃ ἀναμνήσεις ἀπ' τὴν ὁ-ραία ἐκείνη ἐποχὴ, ποὺ μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ οἱ κάτοικοι ξεπροβ-άδιζαν καὶ ὑποδύονταν τὰ ζῶα τους, ὅπως κάποτε ποὺ μαθαί-νουν πὺς καταρθάνει κάποιον ἀγαπη-μὲνο πρόσωπο ἀπὸ τὴν ξενητιά καὶ τὸ ὑποδέχεται μὲ χαρὲς καὶ ἐπι-φρημίες.

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

ΣΤΗΝΟΡΙΤΗΣ

ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΙΣΣΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΚΑΙ ΣΥΓΧΑΙΡΕΙ

Καβάλα 3/6/79

Πρὸς τὴν ἀγαπημένην μας ἐρη-μερίδα τὸ Ζαγόρι.

Δὲν γνωρίζω ποῦς εἶχε τὴν κα-λὴ θέλησιν νὰ μὲ γράψῃ συνη-μῆτρια, στέλνω ὅμως ἕνα μεγάλον εὐχαριστῶ σ' αὐτοὺς γιὰ τὴν κα-τὰ τὴν ἀνταπόκρισιν τοῦ «Κ α τ ο ρ ο β ο υ ν ι» 1/4 τῆς ὥρας μεταξὺ δυο βουνῶν ἀνέβαινον τοῦτο χωριὸν καὶ μεταξὺ τῶν ἐπὶ τὴν περιοχὴν τοῦ Παπύ-νου ἐπιφανομένων ἀναφερόμενων καὶ παραπονεμένων δυστυχῶς σχολίων ἄ-ρρηκτον ἐκ νέου, καταστραφέν.

Εὐχαριστῶ ὅλους τοὺς πατρι-τες καὶ ἐμχοίμῃ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ῥο-ρῖζει ὑγεία σὲ σᾶς καὶ τὴν ὁμο-γένειαν γιὰ νὰ συνεχίσετε τὸ ὁ-ρατὸ σας ἔργο.

Μὲ πατριωτικὸς χαμετισμὸς Βασιλικὴ Μπούνα Θεσσαλονίκης 2 Καβάλα

Ἐπιλογὴ ἀπὸ τίς σελίδες τοῦ Λαμπρίδῃ μας

Θέλοντας νὰ γνωρίσουν ὁ λ ο ι-οὶ ἀναγνώστες μας κατὶ ἀπὸ τὸ ἐρ-γο τοῦ ἱστορικοῦ τῆς Ἡπείρου κα-τὰ τὸν περασμένον αἰῶνα Ἰωάννου ἀράχνης τὰ καποῖσια, σὲ τούτῃ ἡμεῖς ἀπὸ τὸ βιβλίο του «Ζαγο-ριανά» (Ἀθήνα 1970) τμήματα ποὺ παρουσιάζουν εἰδικὸ ἐνδιαφέ-ρον. Ἡ πρώτη ἐπιλογὴ μας ἀνα-φύεται μὲ γενικότερες στὰ 46 Ζα-γοριότητες.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ ὁ Ἰωάννης Λαμπρίδης (1839 — 1891) κατὰ-νὰ τὰ ντουβάρια τὰ πικνοσ-τήσαν γιὰ τὸν Πνεῦμα φιλέρενο ἀπολάμβανε ἰδιαίτερα μὲ τὴν ἱστο-ρίαν τοῦ Ἡπειρωτικοῦ χώρου. Σὲ τὸ βιβλίο τὴν πρώτην σελίδην τοῦ γυρισμοῦ στὸ χωριὸ ἀπὸ δύο γε-ρόντους γυριστάδες.

Διάλογος ἀνάμικτος, μεπερθί-νος, ὅπως δὲλα μεπερθεύονταν καὶ τὸ βράδυ τὴν πρώτην σελίδην τοῦ γυρισμοῦ στὸ χωριὸ ἀπὸ δύο γε-ρόντους γυριστάδες.

Μὲ τὴν κήρυξη τοῦ πολέμου τὸ 1940 τὸ ἔδιμο αὐτὸ, γέμιο ἀπὸ αἰσθημάτων συννεφιασμένα, φε-θροῦσας, ἀλληλεγγυῆς κ.λπ., ῥε-θιρε.

Σήμερα στὶς θέσεις ποὺ κάποτε ὑπῆρχαν οἱ «στρουγγες» σῴοντα-τὰ ἐρεῖπια ἀπ' τίς λιθοκτιστες κα-λὺθες καὶ φέρουν στὴ σκῆψιν τοῖς ἐπισκέπτῃ ἀναμνήσεις ἀπ' τὴν ὁ-ραία ἐκείνη ἐποχὴ, ποὺ μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ οἱ κάτοικοι ξεπροβ-άδιζαν καὶ ὑποδύονταν τὰ ζῶα τους, ὅπως κάποτε ποὺ μαθαί-νουν πὺς καταρθάνει κάποιον ἀγαπη-μὲνο πρόσωπο ἀπὸ τὴν ξενητιά καὶ τὸ ὑποδέχεται μὲ χαρὲς καὶ ἐπι-φρημίες.

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

Πόσο συγκινητικὲς ἦταν ἐκεί-ναι οἱ στιγμῆς! Ἀς γίνονταν τρόπος ν' ἀναμ-νῶσιν καὶ πάλι!

σθῇ, τοὺς ὁποίους Ἀληζὸς Πα-σᾶς τις πρὸ 164 ἐτῶν ἀποκατέστη-σεν εἰς τὸν εὐφοροτάτον τοῦτον τόπον, τὸν ὁποῖον πῦρ καὶ μαχαί-ρα ἐκ τοῦ Μαυροβουνίου ἀφῆρε-σεν. Κεῖται παρὰ τοὺς πρόποδας βουνῶν καὶ διατηρεῖ μόνον κοινὸν λεγόμενον σχολεῖον. Ἄξιον δὲ ση-μειώσεως εἶναι, ὅτι μέγα μέρος τοῦ χωριοῦ τοῦτο ἐξηγοράσθη πα-ρὰ τῶν φιλοτίμων κατοίκων του, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀνῆκε εἰσέτι εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ ἀρχαγίου.

5. Μ α υ ρ ο β ο υ ν ι' οἰκ. 40, κατ. 200.

Κείμενον ἐπὶ λόφου ἔχει ὀρίζον-τα ἐκτεταμένον καὶ ἀπέχει τοῦ Με-σοβουνίου 1)2 ὄρ. πρὸς Α.

Σχολ. Μόνον κοινόν.

6. Ἀ ρ τ σ ί σ τ α. 1 ὄρ. πε-ρίπου πρὸς Α. οἰκ. 170, κατ. 940. Ἡ κομπολίς αὕτη ἀποτελεσθεῖσα μὲν κατὰ τὴν παράδοσιν, ἀλλ' ἱ-σως, αὐξηθεῖσα μετὰ τὴν, ἔνεκα τῶν πλινθιστῶν καὶ πολλὰς ἀν-θράκους καὶ κτήνη φρονεσασθὲν πετρίον, διὰ τῶν τοῦ Βοπάτη (τό-πον ἡχώδους), χωριοῦ ἀπέναντι ταύτης κειμένου, ὡς καὶ ὑπὸ πολ-λὸν οἰκογενεῖν ἐκ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, κεῖται μεταξὺ τῶν βουνῶν Κωδονάτας καὶ Ὀρονίκου, τὸ πά-λαι μὲ καταφύτων, σήμερον δ' ὁ-λως γυμνόν, ἐπὶ καταφεροῦς καὶ ἀνομήλου θέσεως, διασχιζομένη ὑπὸ λάρκων καὶ ἔχουσα ὁδοὺς πε-τρώδεις. Οἱ κάτοικοι ταύτης κατὰ μέγα μέρος ταξιδεύουσιν εἰς τὴν Σερβίαν, ὅπου πλουτοῦσι μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀλλὰ συγχω-ρίζονται μὲ τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦν-τας ἀποβάλλουσι σχεδὸν πᾶν ἐθνικὸν αἷσθημα, ὅπως καὶ οἱ τοῦ Τσερβα-ρίου καὶ τῶν γειτόνων.

Ἐνεκα δὲ τῶν πολλῶν ἐργασι-ῶν αἱ γυναῖκες ἀναγκάζονται πρὸς οὐδὲν νὰ λογιζομένην τὸν εὐπερ-σιν ὡς καὶ αἱ τῶν προροηθέντων μετὰ τινῶν τῶν ἀκολουθῶν περι-γραφησόμενων, οἶον τοῦ Ἁγ. Μη-νᾶ, τοῦ Παπύκου, Δοδράς καὶ πάντων σχεδὸν τῶν Βλαχοχωρίων.

Ἐνίοτε δὲ, ὡς καὶ ἐν Τσερβα-ρίῳ, ὅχι μόνον νυμφεύουσιν ἀνή-λικα τὰ τέκνα των, ἀλλὰ καὶ νύμ-φας μεγαλειτέρας τῶν νυμφίων λαμβάνουσιν.

1)4 ὄρ. πρὸς Α. τῆς κομπολί-ως ταύτης ὑπάρχει μικρὰ τις λί-μνη, λίμνη τῆς Ἀρτοσίτης καλου-μένη καὶ ἐξάγουσα μόνον ὀδὸν ἀρίστην ἐν καιρῷ μεγίστου αὐχμοῦ καὶ ἀνομβρίας διὰ καὶ διὰ κατα-βοδρῶν καὶ διὰ μικρὰς δαπάνης ἡδύνατο νὰ ἀποξηρανθῇ κατὰ τοὺς κ.κ. Νικόλαον Πράσινον καὶ Χ. Ζοῖδην. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν ὁ-θρὴν τῆς λίμνης ταύτης ὑψοῦται ὁ-σὺν μέγας, ἔνθα τὰ εἰρεῖπια τοῦ Γκαμπάτι χωριοῦ ἐξ 20 οἰκιῶν συγχροτοῦνται καὶ διαλυθέντος περὶ τὰ 100 καλύβια, χρησιμεύον-

τα ὡς ὀρυκτήριον, οὕτως εἰπεῖν, τῶν γυναικῶν πρὸς καλλιέργιαν τῶν μὴ ἀνταποκρινομένων εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς γεωργοῦ ἀγόνων γαίων.

Παράγει δὲ ἡ κομπολίς αὕτη κυρίως οἶνον καὶ ἀμύγδαλα.

1)4 ὄρας μακρὰν τοῦ χωριοῦ ὑπάρχει μονή, Κοίμησις τῆς Θεο-τόκου. (Σηλαιώτισσα), ἀνεγερ-θεῖσα πρὸ 291 περίπου ἐτῶν κατὰ τὰς ἐρεῖνας τῶν διδασκάλων Ἀθ. Οἰκονόμου, Ν. Πρασίνου καὶ Κ. Δούκα. Εἶναι δὲ οἰκοδομημένη ἐπὶ βράχον ὑψομένου παρὰ τὴν ἀρι-στερὰν ὄθρην τοῦ ποταμοῦ Βίκου.

Βοῖδομάτη ἐνταῦθα, ὡς εἶδομεν, ἐ-πανομαζομένου, καὶ περιφρήμου διὰ τοὺς ἰχθύας, τοὺς καλουμένους Πέστροφαίς καὶ τοὺς εὐχόμενους ὀλίγους ἐγγέλους. Ἐπειδὴ δὲ ἀνέ-καθεν ἠτύχησεν ἡ μονὴ αὕτη νὰ κυβερνᾶται κατὰ τὴν παρατηρη-σιν Ὁσιᾶ Βότση ὑπ' ἡγουμένων εὐσεβεινῶν καὶ λιτοδιδάτων, ἰ-δίως δὲ τῶν Δαμιανῶν καὶ Ραφα-ήλ, ἀγορασάντων πρὸ 120 ἐτῶν γαίας εἰς τὸ Μεσοβούνιον καὶ τὸν Ἁγ. Μηνᾶν, ὡς εἶδομεν, διατηρη-θεῖσας σῶας μέχρι σήμερον, ἔχει ὅχι εὐκαταφρόνητος ἀποδοχὰς, χρησιμευούσας ἐν μέρει πρὸ πολ-λοῦ καὶ πρὸς διατήρησιν τῶν σχο-λείων τῆς Ἀρτοσίτης.

Σχ. Ἡ Ἀρτοσίτα συγκταριθ-μεῖται μεταξὺ τῶν πρώτων τοῦ Ζαγοριοῦ χωρίων, τῶν συστησά-των σχολεῖα, φροντίσασα νὰ προι-κήσῃ ταῦτα καὶ μὲ διβλιοθήκην ὁ-πωσοῦν καλὴν, ἀλλὰ δυστυχῶς πυρποληθεῖσαν πρὸ 20 ἐτῶν μετὰ τῆς σχολείας, καὶ ἀνακαινισθέντος ἐσχάτως τῇ συνδρομῇ τῆς κοιν-ότητος λαμπροτέρου.

Λόγιοι. Ἰωάννης Μιχαηλίδης τε-λειοδιδάκτος τῆς ἱατρικῆς, Κ. Οἰ-κονόμου ἀξιόλογα διδάσας ἰδίως ἐν Λαρίσι. Γεώργιος Λαγοθέου ἐπὶ ἱκανᾷ ἐτὶ σχολαρχήσας ἐν Ἀ-δριανουπόλει.

7. Ἀ γ ι ο ς Μ η ν ᾶ ς 1)4 μακρὰν τῆς Ἀρτοσίτης, οἰκ. 20 κατ. 132. Τὸ ἄσκηον τοῦτο ἦν χωριὸν τὸ πάλαι ἦν μέγα καὶ ση-μαντικόν, ἀμάρων σφόδρα ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν καὶ ἐξ 700 οἰκίων συ-γκείμενον. Διελθὼν δὲ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔνεκα τῆς αἰματηρᾶς ἰδίας συγκρούσεως μεταξὺ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τῶν δυο προ-κοίτων τῆς κομπολίως ταύτης Σταμάτης καὶ Γεραῖνῃ, συνέβη πα-ραβιάσασθαι ἐν πληρῇ μεσημβρίᾳ τῆς τοῦ Γεραῖνῃ καὶ ἀπὸ τῶν στεφανωμάτων εἰς τὸν ἀνδρικὸν τῆς οἰκῆν ἐν ποταμῇ κατὰ τὸ σὺνη-δες διευθυνομένης, ὑπὸ τοῦ Στα-μάτη, ἀντεκδικουμένου ἐκείνων πα-ραβιάσαντα ἄλλοτε ἐν κορυφῇ τῆς οὐρανῶν. Ἐν τῇ αἰματηρᾷ ἐ-κείνῃ συμπλοκῇ ἐφρονεῖτο καὶ ὁ Γεραῖνῃς μετὰ τῆς συζύγου του καὶ δύο ἀνεψιῶν του, ὡς καὶ τὸ

σωζόμενον ἤδη περὶ τούτου τρα-γοῦδιον μαρτυρεῖ.

Διαπληκτισμοὶ δὲ μετὰ ταῦτα ἀλλεπάλληλοι καὶ φόνου συχνὰ συ-νέβαινον, συντελοῦντες πρὸς κατα-στροφὴν τοῦ χωριοῦ, μέχρις οὗ Ὁ θωμανὸς τις, ἐπιχειρήσας νὰ παρα-διάσῃ νεόνυμφον καὶ δαρεῖς ἐπέ-πεσε μετὰ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων του, καὶ οὕτως τὸ ὑπὸ ἐσωτερικῶν διαπληκτισμῶν καὶ περιστασιῶν βασανιζόμενον τοῦτο χωριὸν ὑπε-χώρησε καὶ διεσπάρη, ἵνα ἀποφύ-γῃ τὰ χεῖρονα.

Ἄλλὰ πότε ἐγένοντο ταῦτα; Βε-βαίως μετὰ τὸ ἐτος 1571, διότι κατὰ τὸ ἐτος τοῦτο, κατὰ τὴν ὀπι-σθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης ἐπιγρα-φὴν «Σ τ α μ α τ η ς καὶ Γ ε ρ α ἰ ν η ς ἔτει ΖΟΗ'» ἀμφό-τεροι οἱ προειρημένοι πρόκριτοι ἀνήγειραν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγ. Μ η ν ᾶ πλῆσιον τοῦ χωριοῦ ἐκ-κλησίαν, Μ ε γ ᾶ λ η ν ἀποκα-λουμένην, κειμένην ἐπὶ λόφον μα-γευτικοῦ, ἄλλοτε μὲν σιδερόδου, σήμερον δ' ὅλος γυμνοῦ. Ἀπεικον-νίζονται δὲ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ οἱ δύο οὗτοι κτίτορες μετὰ περι-κεφαλαίων καὶ στολῆς ἐν γένει ἐ-πισήμου. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι τοῦ Γ ε ρ α ἰ ν η πα-ρὰ τῶν πλησιοχώρων δεικνύνται ἀκόμη καὶ τὰ εἰρεῖπια τῆς οἰκίας του. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκκλησίαν αὕτη ἀπεκατέστη Μεγάλη; Τῆς ὁμοίας εἰς ταύτην ἐκκλησιαστικῶς αἱ πέ-ριξ ἦ ἦν, ὅπου καὶ πιθανότερον, συγκριτικῶς πρὸς τὰς ἄλλας, με-γάλη;

1)4 μακρὰν τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ ΒΑ τὸ πάλαι ἐκεῖτο ἡ πόλις Π ε ς ν ι-κ ο ν, ἔνθα λεύκανα οἰκημάτων καὶ ἐκκλησιῶν ἡρεσασμένων ἤδη, πλὴν τῶν «τῆς Εὐαγγελιστορίας» καὶ «τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων» εἰσὶν διατηρούμενα, ἀπαντῶνται. Ἡ πόλις αὕτη κειμένη ἐπὶ λόφον δυσ-βάτου μὲν, ἀλλὰ τερποντάτου μετ' ὀχυρωτάτης ἀκροπόλεως, Κ α σ τ ρ ο ἶ κ η σήμερον λεγούμενης, ἔ-χαιρεν ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν μεγά-λην φήμην διὰ τὰ πλοῖα τῆς καὶ καταστράφη ὑπὸ τοῦ ἀρμενιστοῦ Ἰσαμὶ κατὰ τὸ ἐτος 1385, ὡς ἱστορεῖ ὁ Π. Α. Π. συγγένων μετὰ ταύτης καὶ τῶν Ἁγ. Μανῶν κτλ. κτλ. (Ἰδε Χρονογ. τῆς Ἡπεί-ρου, τομ. Β' σ. 141).

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ὁ παλαίμαχος κ' ἔγκριτος δημοσιογράφος κ. Σπύρος Ἀλεξίου, δημοσίευσε στὴν «Καθημερινή» τῆς 1915-1919 ἄρθρο πὸν τὸ περιεχόμενό του θίγει τὴν οὐσία τῆς ἀποστολῆς τοῦ κληροδοτήματος τῶν Ριζάρηδων καὶ ὑπογραμμίζει τὴν ἀνάγκη τῆς προσαρμογῆς τῆς διαθήκης στὰ σημερινὰ δεδομένα πράγμα πὸν ἀσφαλῶς θάταν καὶ ἡ θέληση τῶν μεγάλων εὐεργετῶν. Τὸ ἄρθρο αὐτό, γιὰ τὴ σπουδαιότητα τοῦ περιεχομένου του καὶ γενικώτερο κατατοπισμὸ τῶν Ζαγορισίων, τὸ ἀναδημοσιεύουμε:

Ἐπάρχουν κληροδοτήματα μὲ διαθήκες μεγάλων εὐεργετῶν, σημαντικῆς οικονομικῆς ἐπαρρείας, πὸν ὅταν ἔγιναν, πρὶν 100 μὲχρι 150 χρόνια, ἐξυπηρετοῦσαν μιὰ πραγματικὰ ἐθνικὴ ἀνάγκη. Οἱ διαθέτες θέλησαν νὰ καλῆσουν κενὰ τοῦ ἔθνους μας πὸν ἔξαναγεννήθησαν μὲ τὴν ἐπαύραση τοῦ 1821 καὶ πὸν μὲ τὶς πράξεις τους αὐτὲς βοηθήσανε οὐσιαστικὰ τὴ χώρα νὰ κλείσει τὶς πληγὲς τῆς ἀπὸ τὴ σλαβιά καὶ τὴν αἱματοχυσία. Σήμερα, τὰ κληροδοτήματα αὐτά, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, τὴν ἀλλαγὴ συνθηκῶν καὶ τὴν ὁργάνωση τοῦ κράτους ἔπαψαν νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους ἔγιναν γιὰ τὴν ἀπολύστατα δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀνάγκες ἐκείνες τῶν μετεπαναστατικῶν χρόνων.

Κλασικὴ περίπτωση, αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς, παρουσιάζει τὸ κληροδοτήμα τῶν ἀδελφῶν Ριζάρη. Εἰς ἀντιθέσει, πὸς οἱ ἡπειρωτικὲς ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Μάνθος Ριζάρηδες πὸν κατ'ἀρχὴν ἀπὸ τὸ Μονοδένδρι Ζαγορίου, ἄρρισαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς περιουσίας τους τὸ 1840 γιὰ τὴν ἵδρυση καὶ συντήρησις ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Ἦταν τότε μιὰ σωστὴ προνομή. Αὐτό, θὰ τὸ καταλάβουμε καλύτερα ἂν δοῦμε τὶς συνθήκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Στὴ χαράνη

Η ΘΕΛΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΤΗ

Οἱ ἡπειρωτικὲς μὲ τὴν αἰτησίη τους στὸ Ἐρετεῖο, ὑποστηρίζουν πὸς σήμερα δὲν πραγματοποιεῖται ἡ θέληση τοῦ διαθέτη. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση, πὸν τότε καλυπτόταν μόνον ἀπὸ τὴ Ριζάρη Σχολή, ἔχει σήμερα ἄλλες διαστάσεις. Ἐπάρχουν δύο Θεολογικὲς Σχολὲς στὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Ἀπ' αὐτὲς κυρίως ἐπιλέγονται καὶ σταδιοδρομοῦν οἱ μορφωμένοι κληρικοὶ. Λειτουργοῦν στὴν Ἑλλάδα 11 ἱερατικὲς σχολὲς καὶ ἀκαδημίαι καὶ ἔπαυσαν σήμερα ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ

Ἡ δραστηριότητα τῆς Ριζαρείου

τῆς Ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας πνευματικοὶ φορεῖς τοῦ τόπου ἦσαν μόνον οἱ κληρικοὶ. Ὅλοι σχεδὸν οἱ δάσκαλοι τοῦ γένους ἦσαν ἱερωμένοι. Αὐτοὶ πῆραν στὰ χέρια τους τὴν Παιδεία. Ὅποιος λοιπὸν ἐνδιαφερόταν τότε, γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ κατάρτιση τῆς νεολαίας ἔπρεπε νὰ προσβλέπει σὲ κληρικομορφωμένο σωστά, ὥστε νὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ μεταδώσει τὶς γνώσεις του στὰ παιδιά. Ἡ βούλησις λοιπὸν τῶν Ριζάρηδων ἦταν νὰ σπουδάσουν ἐκεῖ δωρεὰν παιδεία μὲ τὴν ὑποχρέωση, κατὰ τὸ δυνατόν, ὅταν ἀποφοιτοῦν νὰ γίνονται παπάδες. Καὶ ὅπως διενεργεῖται τὸ ἄρθρο 72 τῆς διαθήκης ἐν τῇ Σχολῇ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ εἶναι πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν τῆς νεολαίας. Ἀπλάθῃ, τὸ κύριο μέλημα τῶν εὐεργετῶν ἦταν ἀκριβὲς αὐτό. Νὰ γίνῃ μορφωμένος κληρικός πὸν νὰ διαφορτῇ τοὺς νέους. Πρόσθετη ἐπιδίωξις τῶν δωρητῶν ἦταν νὰ φοιτοῦν στὴ Σχολὴ κατὰ προτίμησιν νέοι ἀπὸ τὸ Ζαγόρι.

Ὁ κοινωφελὴς αὐτὸς σκοπὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ἐξυπηρετεῖται καὶ σήμερα: Ὁχι, λένε κυρίως πνευματικὲς ἡπειρωτικὲς ὁργανώσεις ὅπως ὁ Πολιτιστικὸς Σύνλογος Ζαγορισίων, ἡ Ἐνοση Ζαγορισίων Ἀθηνῶν, ἡ Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρία. Οἱ ὁργανώσεις αὐτὲς πὸν ἐκπροσωποῦνται ἀπὸ διαπρεπεῖς πνευματικὸς ἀνθρώπους τῆς Ἡπείρου, ἔχουν προσφέρει στὸ Ἐρετεῖο Ἀθηνῶν καὶ ζητοῦν τὴν προσαρμογὴν τῶν σημερινῶν δεδομένων τοῦ κληροδοτήματος. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ παρέχει τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ νόμος 455 πὸν προήλθε ἀπὸ τὴν κοινοβουλευτικὴν διάταξιν πὸν προβλέπει τὴν ἀναπροσαρμογὴν κάθε διαθήκης. Αὐτὴ τὴ μέριμνα ἔλαβε τὸ Κράτος γιὰ νὰ ἀξιοποιήσῃ κληροδοτήματα πὸν ἔχουν πέσει σὲ ἀδράνεια ἢ πὸν ἔπαψαν νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς σκοποὺς γιὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἔγιναν.

ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΤΗ

ἱερεῖς νὰ ἀποτελοῦν τοὺς φορεῖς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς παιδείας, ἀπὸν λειτουργοῦν στὴ χώρα μας 6 Πανεπιστήμια καὶ στὰ Λύκεια καὶ Γυμνάσια φοιτοῦν ἕνα ἑκατομύριο περίπου μαθητῆς. Χωρὶς ἀμφιβολία ἡ Ριζάρησις ἐπὶ ἕνα αἶμα σταθῆκε μοναδικὴ ἴσως στὸ εἶδος τῆς ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ὑψηλῆς στάθμης καὶ ἀπεριόριστο ἀπ' αὐτὴν ὅλοι σχεδὸν οἱ κορυφαῖοι ἱεράρχες καὶ πανεπιστημιακοὶ δάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς ὁρθόδοξης ἐκκλησίας.

Σήμερα, ὅπως παρατηροῦν τὰ

ἡπειρωτικὰ σωματεῖα καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα ἀποδεικνύεται, ἡ Σχολὴ δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς προσδοκίαις τοῦ Ριζάρη. Ἀὐτὸν μὴ γράφει ἡ σχετικὴ ἐκθεση, νὰ λειτουργεῖ τὸ Ριζάρησις ἴδρυμα μὲ ἐτήσιο ἔσοδο δεκάδες, ἑκατομύρια δοχ. χωρὶς νὰ ἐπιτελεῖ κανένα κοινωνικὸν σκοπὸν. Καὶ προσθέτουν: «Τὸ 1978—79 ἡ Ριζάρησις ἐλειτούργησε ὡς τετρατάξιον ἐκκλησιαστικὸν λύκειον καὶ μὲ μιὰ τάξιν ἀκόμη ἀπὸ τὸ καταργούμενον παλιὸν σχολεῖο τῆς. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς μαθητῶν στὶς 5 τάξεις εἶναι 107. Ἀπ' αὐτοὺς οἱ 12 μόνον εἶναι συμπατριῶτες τοῦ Ριζάρη. Στὸ ἴδρυμα γιὰ νὰ μορφώσουν τοὺς 107 προνομιούχους σπουδαστῆς τῆς Σχολῆς ἀπασχολοῦνται 79

ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ

πρόσωπα. Τὰ δημόσια τριτάξια Λύκεια σύμφωνα μὲ τὸ Ν. 309) 76, διευθύνονται ἀπὸ ἕνα λυκειαρχὴ καὶ τὸ ἄλλο προσωπικὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα ὑποδιευθυντὴ καὶ μερικὸν πρотоβιβλίον καὶ διευθυντῆς διαφόρων ἐιδικοτήτων. Τὰ Λύκεια πὸν λειτουργοῦν στὰ ἄστικα κέντρα ἀριθμοῦν γύρω στοὺς 500 ἕως 1.000 μαθητῆς. Τὸ τετρατάξιον λοιπὸν σχολεῖο τῆς Ριζαρείου πὸν εἶναι κατώτερο σὲ ἐξασφάλισιν τυπικῶν προσόντων ἀπὸ τὰ τριτάξια δημόσια Λύκεια, μὲ τοὺς 107 μαθητῆς του ἔχει προσωπικὸν ἐπὶ τὰ λυκειαρχὴ καὶ τέσσερις γυμνασιάρχους. Αὐτὸ σημαίνει, σύνολο ἐτήσιων δαπανῶν γιὰ τὸ ἴδρυμα (μόνον γιὰ τοὺς μισθοὺς) 6.522.588 δοχ.». Ἀλλὰ στοιχεῖα πὸν ἐπίσης ὑπάρχουν στὴν ἐκθεση εἶναι τὰ ἑξῆς:

Ἀπὸ τὸ 1960 μὲχρι τὸ 1978 — 1979 γράφτηκαν στὴ Σχολὴ 2.646 σπουδαστῆς. Ἀπ' αὐτοὺς οἱ 297 πῆραν ἀποδεικτικὸν μεταγραφῆς καὶ ἀπολυτήριον οἱ 205! Πόσοι ἔγιναν ἱερεῖς εἶναι ἀγνωστο. Ἀπλάθῃ, οἱ 2.144 σπουδαστῆς, «ἦλθον εἰδὼν καὶ ἀπῆλθον». Πόσα ἑκατομύρια στοιχίσε αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις; Οἱ δαπάναι τοῦ ἴδρυματος στὸ διάστημα αὐτὸ φθάνουν γύρω στὰ 200.000.000 δοχ.

Ἀπὸν προσαριθμέσαμε νὰ δώσωμε μιὰ περίπου εἰκόνα τῆς δραστηριότητος τῆς Ριζαρείου σήμερα ὅς δοῦμε τὴν ἀκριβὲς ζήτησιν οἱ ἡπειρωτικὲς πὸν θέλουν νὰ γίνῃ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς διαθήκης.

Κυρίως ζητοῦν νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ θέλησις τοῦ διαθέτη. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, νὰ ἀλλάξῃ ὁ τύπος τῆς Σχολῆς. Νὰ γίνῃ ἕνα πρότυπο γυμνάσιον μὲ οἰκοτροφεῖο, ἕνα πρότυπο κλασικὸν λύκειον, πάλι μὲ οἰκοτροφεῖο καὶ μιὰ ἀνωτέρα ἐκ-

κλησιαστικὴ σχολὴ δευτέρου φοιτήσεως γιὰ τοὺς ἀπόφοιτους του λυκείου ὅπου θὰ διδάσκονται κατ' ἀποκλειστικότητα θεολογικὰ μαθήματα καὶ ἐκεῖ θὰ φοιτοῦν οἱ πρὸς αὐτὸν ἐλπίσαντες.

Τὰ ἐτήσια ἔσοδα τῆς Ριζαρείου πὸν σήμερα εἶναι 30 ἑκατομ. δοχ. καὶ μετὰ δύο χρόνια θὰ εἶναι πενήντα, νὰ διατεθοῦν, τὸ 50%) οἱ μὲ τὴν λειτουργίαν τῶν παραπάνω σχολείων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ ὑπόλοιπα 50%) οἱ, γιὰ τὴν πραγματοποίησην ἄλλων κοινωνικῶν σκοπῶν στὴν ἰδιαίτερα πατρίδα τοῦ διαθέτη. Προτείνουμε πέραν τοῦ λειτουργοῦντος οἰκοτροφείου μαθητῶν στὸ Μονοδένδρι Ζαγορίου νὰ γίνῃ ἕνα κέντρο χειροτεχνικῆς ἐκπαίδευσεως καὶ ἀπασχολήσεως, ὅπου θὰ μαθαίνουν κορίτσια καὶ ἄγρια τὴν παραδοσιακὴν λαϊκὴν τέχνη τῆς Ἡπείρου. Νὰ ἐπιδοτοῦνται μαθητῆς τοῦ Λυκείου Τραπεζοῦν τοῦ Ζαγορίου καὶ νὰ δίδονται ἐπιτροφίαι σὲ ἡπειρωτικὲς σπουδαστῆς. Ἐπίσης νὰ συντηρηθοῦν μὲ ἔσοδα τοῦ ἴδρυματος τὰ πολιτιστικὰ μνημεῖα τοῦ Ζαγορίου.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ ἡ Σχολὴ θὰ ἀποκτήσῃ τὴν παλιὰ τὴν αἴγλη καὶ ἡ ἐγκαταλειμμένη περιοχή τοῦ Ζαγορίου θὰ ξαναζήσει ὅπως ἀκριβὲς θέλησε ὁ μεγάλος εὐεργετῆς.

Δὲν γνωρίζει φυσικὰ κανεὶς τὴν ἀποφασιστικὴν τὴν ἀρμόδιον δικαστήριον. Ἐκεῖνο πὸν πρέπει νὰ ἐκχρηστῇ καὶ νὰ ἐπιβληθῇ εἶναι νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ κληροδοτήματος αὐτοῦ, γιὰ τὸν ὅσον τοὺς ἀκριβὲς θέλησε ὁ μεγάλος εὐεργετῆς.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΚΤΡΙΑΖΗΣ ΚΩΝ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΤΣΑΟΥΤΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ — ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
(Υπεύθυνος σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο)
ΚΩΝ ΑΘ. ΚΤΡΙΑΖΗΣ

Ἰωάννινα: Λόδου Βύρωνος 21
Τηλ. (0651) 26.266 καὶ 28.088

Υπεύθυνος Τυπογραφίας:
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΛΟΤΒΑΛΗΣ
Τυπογραφείο: Γ. Λοτβαλῆ—Ε.
Ἀποστόλου — Κ. Πασχάλη
28ης Ὀκτωβρίου 41

Ποσὸ ἐτήσιας συνδρομῆς προαιρετικῆς.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ
ΝΕΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Βασιλῆς Σοφία	1000
Γαβριήλ Ἀλεξάνδρα	1000
Γαβριήλ Νικόλαος	1000
Λοῦιζα - Σαριπα- νὴ Ἐδύνα	1000
Ἰωαννίδης Ἀλέκος	1000
Καραῖς Ἠλίας	1000
Λαζαρίδης Ἀθανάσιος	1000
Σάββας - Κυρκου- λὸν Νίκη	1000
Παπαϊωάννου Στ.	1000
Τσιφλίδης Μ. Νέστωρ	1000
Τσιφλίδης Στέργιος	1000
Τσιφλίδης Χρήστος	1000
Φωτιάδης Ἀθαν.	1000
Ἀγαπίδης Δημ.	500
Αγγινωστάκης Ν.	500
Βλαβιάς Κλεόδωρος	500
Βασιλειάδης Ἀγαπία	500
Βασιλειάδης Θεμ.	500
Γαβριήλ Γεώργιος	500
Γαβριήλ Ἀπόστολος	500
Γαβριήλ Ἀνδρέας	500
Ἐλισάβητ Ἀνδρέας	500
Ἐλισάβητ Εὐάγ.	500
Φωτιάδης Ἡρακλῆς	500
Φωτιάδης Εὐγενεῖα	500
Φωτιάδης Θεόδ. ἡ Χρυ- σόστομος	500
Καλογιάννης Βασιλικὴ	500
Καροῦς Γεώργιος	500
Καροῦς Στέφανος	500
Καροῦς Ἀντώνιος	500
Κίτσος - Γιαννα- κὸν Μελετιμένη	500
Μαροῦρας Ἰωάννης	500
Μαροῦρας Ἐρημ.	500
Μητσοβίτης Φίλιππος	500
Μπαλάντας Νικόλ.	500
Μαροῦρας Χαρίκλεια	500
Ντάβας Θεόδωρος	500
Οικονομίδης Δημ.	500
Παπαϊωάννου Ἀθαν.	500
Παπαϊωάννου Ζώης	500
Πέτσας Ι. Βύρων	500
Β' δόση	
Σάμιος Ἀλέξ.	500
Σαγγαράς Σοφία	500
Σαγγαράς Θωμάς	500
Τασιανόπουλος Γεώρ.	500
Τσιφλίδης Χαρ.	500
Τσιφλίδης Ἀρης	500
Τσιφλίδης Μ. Φωκίων	500
Τσιφλίδης Φιλομήδα	500
Τσιφλίδης Ι. Δημήτριος	500
Τσιφλίδης Στεφάνος	500
Χριστοδούλου Θωμάς	500
Χρὼνις Φοῖβος	500

ΝΕΟΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΙ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Στὴν Ἐπαρχία Δωδωνῆς ἀνε-
λέγησαν νέοι Νομαρχιακοὶ Σύμ-
βουλοι οἱ κ.κ. 1) Γρηγόριος Βα-
σιλειῆς (ἡλικία 551) καὶ Τηλέμα-
χος Κίρκος (467).

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟ

Ἰσως ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐφημερίδα μᾶς διαδόσει καὶ συγκινηθεῖ κανένας ἀρμόδιος, γιὰ τὸ πρόβλημα τοῦ δρόμου πρὸς τὸν Ἐλαφότοπο.

Πρόκειται γιὰ τὸ τμήμα ἀπὸ δι-
ακλάδωση πρὸς Κάτω Πεδινὰ, μέ-
χρι τὸ χωριὸν, μήκους 4.100 μ. Ὁ
δρόμος εἶναι στερεὸς, πλατὺς καὶ
μὲ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα τεχνικά.
Πρὶν ἀπὸ χρόνια ἔγινε ἐπικάλυψη
μὲ πίσσα. Σήμερα ὅμως ὁ δρόμος
εἶναι διάτρητος σ' ὅλο τὸ μήκος
του. Σὲ πολλὰ σημεία διαλύθηκε ὁ
λό τὸ κατὰστροφα καὶ ἄλλοι δημι-
ουργήθηκαν λακκούβες 10 καὶ 15
ἐκατοστῶν. Ἰσως οἱ τεχνικοὶ νὰ
προτείνουν συντήρησιν, γέμισμα
τῶν λακκούβων καὶ τὸ κατὰστροφα
δοῦν φραγθῇ καὶ ξανά λίγη
πίσσα. Τοῦτο ὅμως τὸ θεωρῶ ἀδι-
καιοῦν, γιὰ τὴν φθορὰ φτάνει σὲ με-
γάλο ποσοστὸ. Μόνον τάπητας εἶ-
ναι ἡ πρότασις λύσις καὶ ὁ δρόμος
θάνατο αἰώνιος. Νεοοργανώματα
καὶ κατολισθήσεις δὲν ἔγιναν ἐδῶ
καὶ 25 χρόνια πὸν φτιάχτηκε, πλα-
τὺς εἶναι, καὶ τεχνικὰ τάξει, ἔτσι
μόνον μὲ τάπητα λύνεται ἐφάπαξ
τὸ πρόβλημα.

Βέβαια θὰ διαμαρτυρηθοῦν τὰ
Κάτω Πεδινὰ (φύλλο 14 τοῦ Μῆ-
1979 τῆς ἐφημερίδας) γιὰ τὸ ὁμο-
λογούμενός ὁ δρόμος τους πὸν
τὴν διακλάδωσιν μὲχρι τὸ χωριὸν εἶ-
ναι κατακόρητος. «...σκαλώνουν
καὶ δὲν γλιστροῦν οἱ γυναῖκες πὸν
κοιταλοῦν τὰ ζαλκία...» γράφει
ὁ κ. Βλάσης Οἰκονόμου.

Νὰ γίνῃ ὁ δρόμος γιὰ τὰ Κάτω

Πεδινὰ καὶ νὰ πέσει καὶ τάπητας
γιὰ τὸν Ἐλαφότοπο. Ἐδῶ δαπα-
νήθηκαν τόσα χρήματα γιὰ διὰ-
νομή, τεχνικά, πίσσες κλπ. καὶ σή-
μερα ὁ δρόμος εἶναι ἀδιάβατος.

Διατέθηκαν στὸν Ἐλαφότοπο
χρήματα γιὰ ἀγροτικὸν δρόμον, ἀ-
πὸ τὸ χωριὸν μὲχρι τὴν θέσιν «Λού-
τσα — κάμπου» καὶ ἔγινε διάνοι-
ξις γύρω—γύρω στὸ χωριὸν. (Ἄλ-
λο θέμα τὸ στέγαστρο πὸν δὲν θε-
μελιώνει σὰν τὸ γιοφύρι τῆς Ἀρ-
τας). Θὰ ἀπαυτηθοῦν ὅμως ἀπει-
ροὺς πολλαπλάσια χρήματα γιὰ νὰ
ὀλοκληρωθῇ αὐτὸς ὁ δρόμος. Ὁ-
μως τοῦτος ὁ δρόμος εἶναι λάθος,
γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν γίνεται μέ-
σω Κάτω Πεδινῶν καὶ τοῦ δρόμου
πρὸς τὸ Καλπάκι. Ἰσως ἔχομε
ἐλάχιστον κέρδιον χρόνον, ὅμως
ἂν ἀσφαλτοστρωθῇ καὶ ὁ δρόμος
πρὸς τὰ Κάτω Πεδινὰ, ὁ ἀγροτι-
κὸς τοῦτος δρόμος εἶναι περιττός.
Θάπρεπε τοῦτα τὰ χρήματα (καὶ
τὰ χρήματα γιὰ τὸ στέγαστρο) νὰ
εἶχαν διατεθῇ γιὰ τὴν συντήρησιν
τοῦ δρόμου πρὸς τὸ Τσερόβρι, γιὰ
νὰ πιάναν τόπο, ὥστε νὰ μὴν ἔχει
τὰ σημερινὰ χάλα.

Τοῦτο τὸ καλοκαίρι θὰ θοῦν
πολλοὶ παραθεριστῆς καὶ θὰ μετα-
νοήσουν γιὰ τὴν ἀπόφασίν τους.
Ἄλλο πὸν μπορεῖ νὰ πάθουν ζη-
μιές στ' αὐτοκίνητα. Ἀς μὴν ἔρ-
θῃ ἄλλο καλοκαίρι μὲ τέτοιο δρό-
μο.

Ἐλαφότοπος Ἰούνιος 1979

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Νέα τῶν Ἀσπραγγέλων

Οἱ πληροφορικὲς γραμμὲς πὸν
ἀκολουθοῦν γράφονται γιὰ ὅσους
θὰ θεοδοῦν μαζοῦ μᾶς τὸ καλο-
καίρι αὐτό. Θέλομε, ἂν γίνεταί,
νὰ τοὺς χαρίσωμε κάποια μικρὴ
εὐτυχία καὶ ἔντονον νόστο, γιὰ νὰ
μὴ ξεκοποῦν ἀπὸ τὸν «ἐμφαλὸν
λόγον», τὸ Δοβρά. Καὶ ποῖς ἔξο-
ρει μπορεῖ νὰ παραμυθήσωμε με-
ρικοὺς ν' ἀνοίξουν τὰ φτερά τους
καὶ νὰ κορυφώσουν γιὰ λίγες ἡμέ-
ρες κάτω ἀπὸ τὴν δροσιὰ τοῦ
γερο—πλάτανου.

Γέμισε τὸ χωριὸν ἀπὸ «δα-
σκάλους», σπουδαστῆς, μαθητῆς
καὶ παιδίσκων. Οἱ πρῶτοι ἀνα-
σχομητῶν καὶ καθασίων
τοὺς κοινοτικὸς χώρους. Ἐχουν
ὥραϊα σχέδια προσφορᾶς ὑπερε-
σίων στὸ χωριὸν μᾶς καὶ ἡ χειρο-
νακτικὴ κυρία ὑπηρεσία τους εἶ-
ναι πραγματικὰ πολὺτιμι. Εἰσά-
μαστε κάθε ἐπιτυχία στοὺς στό-
χους τους. Ὅσο γιὰ τὰ παιδιά,
στὰ δειλινὰ τὴ «Μουσάλα» παί-
ζοντας μπάλα καὶ τὰ βράδια στὸ
μεσογῶνι μᾶς μὲ ποδήλατα, σκα-
ταλιές καὶ γέλιο. Ἄ ναι! οἱ τρι-
ανταφυλιές τῆς πλατείας μᾶς συ-
νεχίζουν νὰ βγάλουν πλῆθος φλο-

γάτα τριαντάφυλλα.

Τὸ «ἄν» ἔπαθε σοβαρὲς
ζημιές· τὶ νὰ σοὺ κάνει ἄστερα ἀ-
πὸ τὴν ὑγείαν πὸν τὸ πῆσαν
οἱ αἰῶνες! Καὶ ὅμως οἱ ἰδιοκτήτες
τοῦ οἴκου Καυτοῦκα δὲν τὸ
ἐγκατέλειψαν. Κάνοντας ὁικονο-
μικὰ θυσίας, τὸ ἀνέστησαν. Εἰ-
ναι τὸ μοναδικὸν γένι τοῦ Ζαγορι-
οῦ. Ποῖς ἔξορει, οἱ ἐργάται καὶ
οἱ ἴσως τὸ ἐγκαταλείψουν σὰν
ταβέρνα ἢ κατὰ ἀνάγκη.

Καταπράσινο τὸ χωριὸν, οἱ
λόφοι καὶ τὰ βουνὰ μᾶς. Λὲς καὶ
εἶναι ἀκόμη ἀνοιχτὴ ἐδῶ φηλὰ. Ἄν
πεῖς καὶ γιὰ τὴν λουλουδιασμένην
αὐτὴν μᾶς «ἄν» μου καὶ ἄλλα μᾶ-
τια νὰ κοιτάξω!

Τὰ παιδιά τῆς Ὀλγας Ν.
Οἰκονομοῦ πὸν μένουσιν στὴν Ἀθή-
να, δώρησαν ὅλην τὴν μισθὴν τῆς
μᾶς γιὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ
μαρτυρίου καὶ τὸν συνγενῶν τους.
Γοῦλα καὶ Θάλασσα. Γκολέτση—
στὴν ἐκκλησίαν μᾶς χορηγούνητο
Ἐπιτάφιος καὶ θαλασσινὰ ἄψαφα
ἔξας πενήντα πέντε γιλιῶν δοχ.
— Ὁ Κώστας καὶ ἡ Ἐλενίτσα
Τσαπάρη τὸ γένος Ζαπακῆλα,
ἀπόντησαν καὶ δεύτερον χορηγού-
νο ἀγοράν. Τοὺς εὐλόγησε νὰ
τὸ χαίρουνται γερό καὶ εὐτυχισμένο.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Στὶς 20 Μαΐου ἔγινε στὰ Γρα-
φεῖα τῆς ἡ Γενικῆς Συνέλευσις τῆς
«Ἐνώσεως τῶν Ζαγορισίων Ἀθη-
νῶν».

Μετὰ τὴν ἐνημέρωσιν ὑπὸ τοῦ
προέδρου κ. Κλ. Βλαδῆ καὶ τοῦ ἐρ-
γου τῆς διοικήσεως, τῆς ἐκθέσεως
τοῦ τα

Ἀπάντηση στὸν πρόεδρο τῆς Ἑνώσεως Ζαγορισίων Ἀθηνῶν (γιά τὸ χορὸ)

Κύριε Διευθυντά,
Παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσετε στὸ «ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» τὴν παρακάτω ἀπάντησή μου, ποὺ ἀναφέρεται στὸ δημοσίευμα τοῦ προέδρου τῆς Ἑνώσεως Ζαγορισίων Ἀθηνῶν κ. Βλαδίκα, τοῦ σχετικοῦ μὲ τὸ χορὸ.

Κατ' ἀρχὴν διερωτώμαι ἂν τὸ ἐν λόγω δημοσίευμα ἐκφράζει ἀπὸ φιλίας καὶ θέσεως ὁλοκλήρου τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως ἢ μόνο τοῦ κ. Προέδρου. Διότι ὑπάρχει πιθανότης ὅ κ. Πρόεδρος νὰ μὴ ἔδωσε τὸ δημοσίευμα ὑπ' ὄψιν τοῦ Συμβουλίου. Ὅπως, ὅμως, καὶ ἂν ἔχουν τὰ πράγματα πρόκειται γιὰ μιὰ ἐπίθεση καὶ κατηγορία ἐναντίον μου ἀνοήτως καὶ ἀστερικτη, διὰ τοὺς παρακάτω λόγους.

Ἀκόμα παρακαλῶ ὅλους τοὺς

ΤΟΥ Κ. Τ. ΠΡΙΜΙΚΗΡΗ

πατριώτες καὶ φίλους καὶ ἰδιαίτερα ὄσους πῆραν μέρος στὸ χορὸ καὶ ἔχουν σαφῆ, ὡς ἐκ τούτου εἰκόνα του, μὲ προσοχὴ νὰ διαβάσουν τὰ δύο δημοσιεύματα καὶ νὰ γράψουν τὰ συμπεράσματά τους.

1) Στὴν περιγραφή μου γιὰ τὸ Κέντρο καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δὲν κατηγοροῦ κανένα. Ἀπλῶς τὸ ὄνομάζω ἐθελῶν, ἀλλὰ καὶ ἄγνωστο ποὺ δὲν ταίριαζε γιὰ τὰ Ζαγορίσια μέτρα. Ἐπειὶ τὸ εἶδαν καὶ τὸ εἶπαν πολλοὶ πατριῶτες.

2) Γιὰ τὴ συμμετοχὴ πατριῶτων καὶ φίλων στὸ χορὸ. Γράφω ὅτι ὑπῆρξε περιορισμένη, δικαιολογώντας μάλιστα τὴν περὶπτωσης (Ἀπεργία τριτατικῶν, Σαββατόβραδο, νεοπονητὴ κλπ.). Ὁ κ. Πρόεδρος χαρακτηρίζει τὴ συμμετοχὴ πρωτοφανή καὶ ἀνεπανάληπτη σὲ μαζικότητα καὶ μὴ παραπέμπει σὲ στοιχεῖα ποὺ κρατοῦν ἢ ἔνωση ἐπὶ ἐπὶ νυστικά.

3) Γιὰ τὸ πόδωγμα καὶ τὴν ὀργάνωση τοῦ χοροῦ ποὺ γράφω πὺς θὰ μπορούσε νάιναι πὺς πλοῖο με παραπέμπει εἰσωνικά στοὺς πατριώτες μου Τσερβαριώτες ποὺ χόρευαν καὶ χόρηναν τὸ χορὸ ἰδιαίτερα.

4) Τὴν ὁμιλία τοῦ κ. Προέδρου ποὺ κατ' αὐτὸν δὲν πρόεξε, ἢ μᾶλλον λόγῳ βαρυκοφίας ἔβουσα μόνον τὴ μισὴ δὲν τὴν ἐξαρχήρισα ἀκατάλληλη, οὕτε ἀσυνάρτητη. Τὴν ὀνομάζω ὡς ἀπολογητική, διότι ἀναφέρονταν καὶ σὲ δραστηριότητες τοῦ Συμβουλίου ποὺ δὲν εἶχαν θέση, ἀφοῦ δὲν ἐπρόκειτο γιὰ συνέλευση. Ὅσο γιὰ τὰ περὶ στόχων καὶ λοιπὰ δὲν τὰ καταλαβαίνω. Τὰ ἀρῶναι σὲ σᾶς.

5) Σχετικὰ μὲ τὴς ποσοστιαίας τῶν ἐπισήμων εἶναι ἔμφανες ἢ προσωποπαγὴ ἐπίθεση τοῦ κ. Προέδρου ἐναντίον μου. Στὸ δημοσίευσμά μου δὲν ὑπάρχει οὐτε τὸ πα-

ραμικρὸ ὑπονοούμενο εἰς βάρος του. Δὲν ἐξήγησα οὐτε ἀρμοδιότητες ἢ ἐπεμβάσεις σὲ ξένες δραστηριότητες. Στὸ χορὸ δὲν εἶδαμε ὁποιοὺς, βουλευτές, στρατηγούς καὶ ἄλλους ἐπισήμους, ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ κ. Πρόεδρος. Ὁ μόνος ἐπίσημος ποὺ μᾶς τίμησε, ὅλοι γιαντὸ χαρήκαμε, ἐκτὸς ὅπως φάνηκε τοῦ κ. Προέδρου, συνοδευόμενος μάλιστα ἀπὸ τὸ Ζαγορίσιο δημοτικὸ σύμβουλο κ. Π. Ζυγούρη, ἦταν ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Μπέης τὸν ὁποῖο μὲ τίς ἐκ προθέσεως παραλείψεις μας —τὸ λέω τώρα— δυσχερῆσαμε. Δὲν ἐτιμήσαμε. Κι' αὐτὸ ὅλοι τὸ ἐκμείψαν καὶ τὸ κατέκριναν ἔντονα. Ὅλα τὰ ἄλλα ἀποτελοῦν ἰσχυρισμοὺς καὶ ἐμφανὴ προσπάθεια τοῦ κ. Προέδρου νὰ καλύνουν ἀδυναμίες.

Στὸ δημοσίευμα τοῦ κ. Βλαδίκα ὑποστηρίζεται ὅτι ὁ φρενὸς Ζαγορίσιος χορὸς ἦταν ἐπιτυχής ἀπὸ κάθε ὀπφῃ καὶ ὅτι στὴν ἱστορία τῆς Ἑνώσεως θὰ μείνῃ ἀνεπανάληπτος. Δικαίωμα τοῦ ὁ χαρακτήρισμός. Ποῦ ὅμως ἡμεῖς τὸν εἶπαμε ἀνεπιτυχῆ; Γιατὶ μᾶς κατηγορεῖ ὅτι μὲ πρόθεση νὰ ἐκθέσουμε τὴν Ἑνωσὴ καὶ τὸν ἴδιο, δημοσιεύσαμε ἀναληθῆ καὶ δυσμενῆ σχόλια; Ὁχι κ. Βλαδίκα. Καὶ μιὰ τέτοια πρόθεση, ὅπως κακῶς ἰσχυρίζεστε, δὲν ἐπεκράτησε σὲ μᾶς. Ἐσεῖς, μὲ ἀνακριβείας καὶ δικαιολογίες φτηνῆς προσπάθειας νὰ καλύνετε τίς ἀποτυχίες σας. Ἐγὼ στὴν ἔνωσή μας, ὅλοι γνωρίζουν, εἶμαι ἐγγεγραμμένος ἀπὸ τὴ σύστασή της σχεδὸν. Ποτὲ δὲν ἐπεδίωξα ἀρμοδιότητες καὶ βοήθω τὴν ἔνωσή μας μὲ συνέπεια γιὰ τὴν ἀναγνώρισή τὸν ὑψηλὸ προορισμὸς τῆς.

ΤΑΣΟΣ ΠΡΙΜΙΚΗΡΗΣ

ΧΑΡ. Δ. ΠΕΤΣΚΟΥ:

«Ἡπειρώτικο χορὸς»
Θέατρο (Ἀθήνα 1978, σελ. 151)

Τελευταία κυκλοφόρησαν τέσσερα θεατρικὰ κομμάτια τοῦ Χαρ. Δ. Πέτσκου, μὲ τὸν γενικὸ τίτλο τοῦ πρώτου ἀπ' αὐτὰ «Ἡ Πηνελόπη σὲ Ἡπειρώτικο χορὸς».

Στὸ δεύτερο σκιαγραφεῖ τὴν ἐρωτικὴ τῆς ὑποσχέσεως τῶν παλαιῶν ἀνδρώπων μὲ τὸν τίτλο «Μπέσας». Στὸ τρίτο μὲ τὰ δύο ἀδέλφια, τὴν ἀκατάλληλη, ἀρχὴ πὺς ὁ κοινὸς κίνδυνος δημιουργεῖ φίλους καὶ τὸ κοινὸ συμφέρον ἐχθρούς. Τέλος μὲ «Τὰ κούτσουρα» δίνει ἀνάγλυψη τὴν ἐγκαταλείψει τῶν γερόντων στὰ χωριά μας, ποὺ ἐγγυμνώθηκαν μὲ τὴν ἀστυφιλία.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ι. ΚΩΤΣΗΣ

Τὴν 19(6)1979 ἀπεβίωσε στὸ Γεν. Νοσοκομεῖο Ἀθηνῶν «Β. ΠΑΤΛΟΣ» ὅπου ἐνοσηλεύετο, ὁ ἐκ Τριστενίου Ἀνατολ. Ζαγορίσιος ἡλεκτρολόγος ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ι. ΚΩΤΣΗΣ σὲ ἡλικία 30 ἐτῶν καὶ κηδεύτηκε τὴν ἐπομένη στὰ Γιάννινα ὅπου μετεφέρθη ἡ σορὸς του. Βαθύτατος ὁ πόνος καὶ ἀγίατροντὴ ἡ πληγὴ, ματωμένη ἡ καρδιά τῶν γονέων, μέγας ὁ παραγὰς τῶν ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν του. Μὰ καὶ ὁ πόνος ὅλων τῶν φίλων καὶ ὅλων ποὺ τὸν ἐγνώρισαν εἶνε δαδύς.

Οἱ οἰκεῖοι τοῦ ἔχασαν ἐπὶ λυκτο καὶ ἐνάρετο τῆς οἰκογενείας τὸν μέλος. Ἡ Κοινότης Τριστενίου ἔχασε ἕνα φιλοπόροδο Κοινοτικὸ τῆς Σύμβουλο.

Ἡ Ἀδελφότης Τριστενίου ἔχασε ἕνα ἐκλεκτὸ καὶ δραστήριο μέλος τῆς.

Στὰ Γιάννινα οἱ φίλοι καὶ οἱ συνεργάτες του, ἔχασαν ἕνα ἀξιόλογο ἐπαγγελματία.

Τὸν διέκρινε ἐνθῆτης, ἐντιμότης, εὐκρίνεια, εὐγένεια, ἐργατικότητα, εὐσυνειδησία, σφροσύνη.

Ο ΚΩΣΤΑ - ΜΑΝΘΟΣ

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 27 ΣΕΛ.

ταν παραπονιόνταν κανένας, ὅτι ἔπαιρνε ἀκριβὰ, ἀπαντοῦσε καλοκάγαθα, ἀλλὰ καὶ στερεότυπα: «Τὶ νὰ σᾶς κάνω, ἀκριβαίνε ὁ σιρμαῆς, ἐννοώντας τὰ ὕλικά, δηλ. πετρί, πρόκες κλπ.

Ὁ Κώστα Μάνθος, ὁ μπαλωματῆς, ἔκανε κι' ἄλλες δουλειές γιὰ νὰ ζήσει. Δὲν ἦταν ποτὲ ἀπαιτητικός. Ἦταν ἐργατικός, μελίσχος, τίμιος καὶ ὀλιγαρκής. Μὲ εὐλικρινὴς στὶς δουλειές του. Ἦταν δὲ καὶ ῥημισημένος «ωσσοτῆς», ἔκοβε δηλ. χοιτάρια καὶ τριφύλλια στὰ λειβάδια μὲ τὴν κόπασα του, καλύτερα ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους κοσσοτῆδες στὴν περιοχή μας.

Τὸ βραδάκι, ποὺ κόντευε νὰ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος, ὁ Κώστα Μάνθος μάζευε πάλι τὰ πράγματα καὶ τὰ ἐργαλεῖα του στὸ σακκοῦλι, τοποθετοῦσε πάλι τὸ τραπέζι καὶ τὸ σακκοῦλι μὲ τὰ καλοπῶδια στὴν αὐλὴ τῆς Βασιλικῆς Τροῦλες, καθάριζε τὸ καροῦτι, σκουπίζει τὸ μέρος τοῦ Μεσοχώρι, ποὺ δούλευε ὅλη τὴ μέρα, κι' ἐφευγε γιὰ τὴ Μπάγια. Ἦταν μικροσκόπος κι' εὐκίνητος, ῥτωχικὰ ντυμένος, ἀλλὰ καθαρὸς. Φοροῦσε τίς περισσότερες φορὲς παλιὰ τσαρούχια μὲ κατὶ μικρὸς φούντες. Πολλὲς φορὲς ἐφευγε μὲ τὸ σακκοῦλι γεμὰτο κομμάτια ψωμι καὶ κομμάτια τυριὰ ποὺ τοῦ ἔδιναν οἱ κτηνοτρόφοι γιὰ πληρωμὴ. Ὅταν τύχαινε νὰ τοῦ μείνῃ ἀτέλειωτη

ἦτο λίαν προσηνής, μελίσχος, λίαν ἐυγενής καὶ εὐπροσηγορὸς σεμνότητος, εὐγενέστατος, ἀειπρετής καὶ λίαν πρόθυμος γιὰ παροχὴ αὐθορμητοῦ καὶ ἀνέμευσης βοήθειας, πλησιάζον τὴν τιμὴν τοῦ ἀνθρώπου. — Ἐξαιρουμένη τὴν μέγιστη ὑπὸ πάντων καὶ τὸν λίαν ἀγαπητὸς ἀπὸ ὅλους.

Ὁ χάρος ἀεῖμνυσε Ἀριστείδη, ὅς ἀρπαξὲ ἀπὸ τὰ χέρια μας, λ' ὄχι καὶ ἀπὸ τὴ καρδιά μας. Θέλει νῆς στὴ μνήμη μας ὡς ἐξαιρέτος φίλος καὶ ὡς ἕνας ἀριστος τριώτης. Στους ἀγαπητοὺς οὐδὲς γιὰ τὸ βαθύτατο πόνο τοῦ ἄς εἶνε ἡ στιγμή αὐτὴ παρηγορητικὴ καὶ βάλαμο στὴν ἀγίατρετη πλὴγὴ τους. Γιὰ μένα ποὺ σὲ εἶδα γιὰ τελευταία φορὰ τὴν προτεραία τοῦ θανάτου σου γεμὰτο ζῶη καὶ θεῶν καὶ παρηγορητικὴν τὰ σπῆτια. Ἐν γὰρ νέες ἐξορμήσεις πάνω πρὸς τὰ θέματα τῆς Ἀδελφότητος, ὅπως ἦτο ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ συνείδησις του ἐλαφρὰ, ἄς εἶναι ἔτσι ἐλαφρὰ καὶ τὸ χῶμα τῶν Ἰωαννίνων ποὺ τὸν σκέπασε.

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΛΕΟΝΤΙΟΥ
Γεωπόνος

Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος
Τριστενίου (Ζαγορίου)

Ο ΜΠΑΛΩΜΑΤΗΣ

δουλεῖ, ἀφοῦ συνηνοῦσαν μὲ τὸ νοικοκύρη, τὴν ἔπαιρνε μαζί του στὴ Μπάγια νὰ τὴν κάνει, ὅποτε, ὅταν ξανάρχονταν τὴν ἔφερνε τελεωμένη.

Τώρα ἔλειψε ὁ Κώστα Μάνθος. Ἀλλὰ κι' ἂν ζοῦσε, δὲν θάχε τίποτε νὰ διορθώσῃ στὸ χωριὸ μας, γιὰτὶ κανένας πὰ δὲ φορεῖ τοιαῦτα καὶ παπούτσια, μὲ δερμά, ὅπως στὰ παλιότερα χρόνια, ἀλλὰ φορεῖ πλαστικὰ καὶ λαστινέια.

Τὸ κακὸ ὅμως εἶναι ποὺ ἔλειψε καὶ τὸ ἱστορικὸ καροῦτι ἀπὸ τὸ Μεσοχώρι μας. Τὸ παράδειγμα αὐτὸ ἡ μανία ποὺ ἔχει πάσει σήμερα τὸν κόσμον νὰ θέλουν νὰ χαλνούν τὰ τόσα δημορὰ παλιὰ πράγματα, τὰ παραδοσιακὰ ποῖνα μὲ τόση τέχνη, μὲ μεράκι καὶ μὲ τόση καλαισθησία κατωμένη. Καθημερινὰ βλέπουμε νὰ παίρνουν τὴν θέση ἀπὸ τὰ παλιὰ χορὰ κώτατα κατασκευασμένα τὰ ἀγροστα τέτοια ἀπὸ τοῦμεντο. Ἐπειὶ λείποντας τὸ καροῦτι δὲ λέγει πὺς τὸ λιγοστὸ νεράκι πέρνοντας ἀπὸ αὐτὸ τὰ δημορὰ τραγούδια ποὺ ἔλεγε παλιότερα στὸ Μεσοχώρι μας.

Αἰώνια ἡ μνήμη σου, ἀλησμόνητε Κώστα Μάνθος, ποὺ ἡ ταπεινὴ, ἀλλὰ τίμα δουλεῖ σου ἀντιπροσώπευε ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴ ζοῖά ποὺ τοῦ κατοίκων τοῦ χωριοῦ μας στὰ περασμένα χρόνια.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΤΚΟΤΛΗΣ

Ο ΕΟΤ, ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ, Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΕΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ Η ΜΟΡΦΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΙ ΑΥΤΗ

Ὁ Σύλλογος Ἐπάνω Σουδενιῶν Ἀθηνῶν ἔστειλε στὸ Γενικὸ Γραμματεῖα τοῦ ΕΟΤ κ. Π. Λαμπρία, στίς 3 Μαΐου 1979 τὸ παρακάτω ἔγγραφο: Μὲ προσοχὴ διαβάσαμε καὶ παρακολούθησε δὲς σχετίζονται μὲ τὴν ἐπισκεψήν σας στὰ χωριά μας. Ἐξομολογήσαμε κατὰ τὸ ἀξιόλογο, τὸ σημαντικὸ ποὺ εἶπατε, ἂν φυσικὰ αὐτὸ εἶναι ἀκριβές.

Ὁ κ. Λαμπρία στὰ χωριά ποὺ ἐπισκεψήκαμε ἤρθεσε πληροφορίες γιὰ τὴν ἐνδιαφέρον ἀπὸ μέρους τῶν κατοίκων νὰ δανειοδοτηθοῦν γιὰ τὴ μετασκευὴ σπιτιῶν ἢ τμηματικῶν σπιτιῶν ἐννοιαζόμενα δομὰ θανάτου σου γεμὰτο ζῶη καὶ θεῶν καὶ παρηγορητικὴν τὰ σπῆτια. Ἐν γὰρ νέες ἐξορμήσεις πάνω πρὸς τὰ θέματα τῆς Ἀδελφότητος, ὅπως ἦτο ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ συνείδησις του ἐλαφρὰ, ἄς εἶναι ἔτσι ἐλαφρὰ καὶ τὸ χῶμα τῶν Ἰωαννίνων ποὺ τὸν σκέπασε.

Ὁ Πρόεδρος Βίτσας καὶ Μονοκλήριον ὑποσχέθηκαν νὰ ἐρευνήσουν καὶ νὰ τοῦ ἀναφέρουν.

Μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι δὲς ἀναμνηστικὰ παραπάνω εἶναι δικές σας ἀπόψεις ἀπὸ τὴ σχολιὰ τῆς διανοῆς καὶ ποὺ κάνουμε γνωστὰ τὰ ἀποκρίματα.

Δανειοδότηση γιὰ τὴ μετασκευὴ σπιτιῶν ἢ τμηματικῶν αὐτῶν σὲ νοικοκύρη, τὴν ἔπαιρνε μαζί του στὴ Μπάγια νὰ τὴν κάνει, ὅποτε, ὅταν ξανάρχονταν τὴν ἔφερνε τελεωμένη.

Ἡ παραχώρηση σπιτιῶν στὸν Ε. Ο.Τ. ὁ ὁποῖος καὶ θὰ ἀναλάβῃ δὲς τίς διατάξεις ἐπισκεψῆς καὶ διασκευῆς αὐτῶν μὲ τὸ δικαίωμα ἐκμίσθωσης ἐκ μέρους τοῦ γιὰ δέκα χρόνια εἶναι κατὰ τὴ χειροπιαστό, ὅτι περὰ γιὰ τὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῶν χωριῶν μας. Ὁ Τουρισμὸς τῶν Ξενώνων εἶναι ὁ μοναδικὸς ποὺ προσδίδει στὰ Ζαγορίσια μὲτρα. Εἶναι διατεθειμένος ὁ Ε.Ο.Τ. νὰ προχωρήσῃ μὲ θετικὸ τρόπο: θὰ διατεθοῦν πιστώσεις γι' αὐτὴ τὴ δουλειά.

Ἀπὸ τὸ χωριὸ μας, ποὺ εἶναι ἀπὸ τὰ πρὶν κατὰλληλα Ζαγοροχώρια καὶ τουριστικὴ ἀνάπτυξη ποιότητος, συγκροτημένα ὡς προτείνουμε ἡ ἀπόδοσις.

Μποροῦμε νὰ σᾶς παραχωρήσουμε μερὰ σπῆτια μὲ ἀριθμὸ δοματίων γύρω στὰ 25-30. Ἀδὰ τὰ σπῆτια εἶναι παραδοσιακὰ, ποὺ ἔχουν μικρὲς ἱμεῖς, ἔχουν στέρνες καὶ ἐπὶ κεφαλαίαν πόρτα.

Τὸ χωριὸ μας εἶναι προάστιον τῶν Ἰωαννίνων. Ἀπέχει 35 χλμ. Ὁ δρόμος εἶναι ἀσφαλτοστρωμένος. Τὸ ἔμφωτό του εἶναι γύρω στὰ 1000 μ. Στὸ χωριὸ αὐτὸ ὁ ἐπισκέπτης — τουρίστας ποιότητος θὰ εἶναι:

Γαῖα γελανιδιὰ, πρόβειο, γίδινο, ἀπὸ φρέσκα, βούτυρο φρέσκο, πεντακάλα ἀέρα, κλίμα μοναδικό, ἡσυχία ἀπὸλυτη.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

«ΛΑΪΣΤΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ»

Στίς 16. 6. 79 μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ἐπισκεψήκαμε τὸ χωριὸ γιὰ νὰ τακτοποιήσουμε τὸ θέμα τῆς ἐπισκευῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παμ. Ταξιαρχῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβῃ ὁ Σύλλογος, ἀφοῦ μετὰ ἀπὸ προσπάθειες δύο ἐτῶν περὶ τοῦ δόθηκε ἡ σχετικὴ ἀδεια ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία.

Μὲ λύπη γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ διαπιστώσαμε ὅτι ὁ δρόμος ἀπὸ τὸ Σκαμνέλι μέχρι τὴ Λαῖστα βρίσκεται σὲ ἀθλίαν κατὰστασιν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅμως μέρος εἶδαμε ὅτι στὸ Λάσος τῆς Λαῖστας ὑπῆρχαν χιλιάδες πεῖρα κοιμένα, ἔτοιμα νὰ πωληθοῦν. Τὸ τελευταῖο σημαίνει ὅτι τὸ δημόσιο εἰσπράττει ἐκατομμύρια ἀπὸ τὰ δάση τῆς ἰδιαίτερῆς μας πατρίδος. Εἶναι δὲ γνωστὸ ὅτι ἡ Λαῖστα εἶναι μιὰ ἀπὸ τὰ πρὶν πλούσια ἀγελάδες, ὅχι μόνον τῆς Ἡπείρου ἀλλὰ καὶ ὁλοκληρῆς.

Μὲ τιμὴ
Ὁ Πρόεδρος
ΣΤΑΘΗΣ ΛΑΜΠΡΙΑΣ
Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΡΙΜΙΚΗΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΟΡ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ

«Ἡ ΛΑΪΣΤΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου «Ἡ Λαῖστα Ζαγορίου» ἐπισκέφτηκε στίς 17. 6. 79 τὴν Ἀθήνα γιὰ μιὰ πρῶτὴ ἐπαρὴ μὲ τὰ ἐκεῖ μέλη τοῦ Συλλόγου. Ὅταν πληροφόρηθη τὴν ἐκεῖ ἐπιθυμία ἰδρύσεως Πανελλαδικῆς ἀδελφότητος Λαϊτικῶν μὲ ἔδρα τὴν Ἀθήνα ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσή του γιαντὸ, γιὰτὶ κατὰ τέτοιο θὰ διασπάσει τὴν ἐνότητα τῶν πατριῶτων, τὴν ὁποία ἐπιδιώκει πρῶτιστα ὁ Σύλλογος.

Τὴν ἴδια ἄποψιν διατύπωσαν καὶ ὅλοι οἱ πατριῶτες ποὺ διαμῆνουν στὴν Βόρειο Ἑλλάδα. Ἐξέφρασαν μάλιστα τὴ γνώμη ὅτι ὁ Σύλλογος πρέπει νὰ βρίσκεται κοντὰ στὰ μέλη του καὶ ὄχι σὲ μιὰ ὑδροκεφαλὴ πόλιν, ὅπως ἡ Ἀθήνα. Ἐξ' ἄλλου καὶ ἀπὸ τὴ Θεσσαλονικὴ μπορεῖ ὁ Σύλλογος νὰ ἐπικοινωνεῖ μὲ τίς δημόσιες ὑπηρεσίες ποὺ βρίσκονται στὴν πρωτεύουσα. Ἐπομένως περιττεῖν ἡ ἴδρυσις καὶ μάλιστα πανελλαδικῆς ἀδελφότητος.

Ἀπὸ τίς 20. 7. 79 ἀρχίζει ἡ ἐπισκεψὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παμ. Ταξιαρχῶν. Γιὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου προσέφεραν οἱ κ. Γ. Ταμπὰς 40.000, κ. Ι. Πάντος 20.000, κ. Φ. Περιστέρης 5.000 κ. Α. Παπαγεωργίου 1.000, κ. Μ. Ράσας 1.000 κ. Χ. Χριστοδουλὸν 500, κ. Α. Καπέτσος 3.000, δ. Μ. Νούσις 1.000, κ. Ρ. Λιάλιον 2.000, κ. Σ. Μανδάρη 1.000, κ. Ε. Σακελλαρίου 5.000, κ. Ν. Κούσκος 1.000 κ. Γ. Καπέτσος 10.000, κ. Ι. Πρόδης 1.000, κ. Ε. Καζούνας 500 καὶ Τ. Ποάλας 1.000.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

«ΛΑΪΣΤΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ»

Στίς 16. 6. 79 μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ἐπισκεψήκαμε τὸ χωριὸ γιὰ νὰ τακτοποιήσουμε τὸ θέμα τῆς ἐπισκευῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παμ. Ταξιαρχῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβῃ ὁ Σύλλογος, ἀφοῦ μετὰ ἀπὸ προσπάθειες δύο ἐτῶν περὶ τοῦ δόθηκε ἡ σχετικὴ ἀδεια ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία.

Μὲ λύπη γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ διαπιστώσαμε ὅτι ὁ δρόμος ἀπὸ τὸ Σκαμνέλι μέχρι τὴ Λαῖστα βρίσκεται σὲ ἀθλίαν κατὰστασιν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅμως μέρος εἶδαμε ὅτι στὸ Λάσος τῆς Λαῖστας ὑπῆρχαν χιλιάδες πεῖρα κοιμένα, ἔτοιμα νὰ πωληθοῦν. Τὸ τελευταῖο σημαίνει ὅτι τὸ δημόσιο εἰσπράττει ἐκατομμύρια ἀπὸ τὰ δάση τῆς ἰδιαίτερῆς μας πατρίδος. Εἶναι δὲ γνωστὸ ὅτι ἡ Λαῖστα εἶναι μιὰ ἀπὸ τὰ πρὶν πλούσια ἀγελάδες, ὅχι μόνον τῆς Ἡπείρου ἀλλὰ καὶ ὁλοκληρῆς.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΟΡ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ

«Ἡ ΛΑΪΣΤΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου «Ἡ Λαῖστα Ζαγορίου» ἐπισκέφτηκε στίς 17. 6. 79 τὴν Ἀθήνα γιὰ μιὰ πρῶτὴ ἐπαρὴ μὲ τὰ ἐκεῖ μέλη τοῦ Συλλόγου. Ὅταν πληροφόρηθη τὴν ἐκεῖ ἐπιθυμία ἰδρύσεως Πανελλαδικῆς ἀδελφότητος Λαϊτικῶν μὲ ἔδρα τὴν Ἀθήνα ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσή του γιαντὸ, γιὰτὶ κατὰ τέτοιο θὰ διασπάσει τὴν ἐνότητα τῶν πατριῶτων, τὴν ὁποία ἐπιδιώκει πρῶτιστα ὁ Σύλλογος.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Ὁ Ἐκπολιτιστικὸς Σύλλογος Κήπων «Ἡ Μπάγια» καλεῖ τὰ μέλη του σὲ πρῶτὴ τακτικὴ Γενικὴ Συνέλευσιν στίς 19 Αὐγούστου 1979 ἡμέρα Κυριακὴ καὶ ὥρα 10. 30' π.μ. μὲ θέματα ἡμερησίας διατάξεως:

1) Ἐκθεση πεπραγμένων καὶ ἀπολογισμὸς προσωρινῆς διαχειριστικῆς Συμβουλίας.

2) Λογαριασμοὶ γιὰ ἐκλογὴ τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.

3) Ἀνακοινώσεις καὶ ἀποφάσεις ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ἐπενδυμίζεται ὅτι μὲ τὰ ὁποία δὲν θὰ μποροῦν νὰ παρεθῶν στὴ συνέλευσιν ἔχον τὸ δικαίωμα ἀπὸ τὸ κατὰστατο νὰ ἐξουσιοδοτηθοῦν μὲ ἔγγραφο τοὺς ἄλλο μέλος νὰ τὰ ἐκπροσωπήσῃ.

Σὲ περίπτωση ποὺ δὲν θὰ ἐπιτευχθῇ ἀπαρτία τὴν παραπάνω ἡμερομηνία ἡ Γενικὴ Συνέλευσις θὰ γίνῃ τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ 26-8-1979 μὲ τὰ ἴδια θέματα.

Κοινωνικά**ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ**

ΗΛΙΟΧΩΡΙ.— 'Ο συμπατριώτης Θεμιστοκλῆς 'Εξαρχος κάτοικος Φαρσάλων καὶ ἡ γυναίκα του, ἀπέκτησαν ἀγοράκι.

Πολὺ χάριζε ὁ παπποῦς Α. Τσολάκης πὺν τὰ παιδιὰ του κ. καὶ κ. Δημ. Μασαγιάννη τοῦ δώσανε τὴ χαρὰ ἐνὸς ἐγγονοῦ.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Οἱ χωριανοὶ μας Βύρων Κομπάρος καὶ Σπυριδούλα Μπονόβα, ἀρραβωνιάστηκαν. Εὐχόμεστε καὶ σ' αὐτοὺς καλὰ στέφανα καὶ κάθε χαρὰ γιὰ τὸ πολὺ τὸ ἀξίζουν.

ΓΑΜΟΙ

Στὴν Ἀθήνα τὴν 1η 'Ιουλίου τ.μ. ἔγιναν οἱ γάμοι τοῦ Βύρωνα Καψάλη ἀπὸ τὰ Κάτω Πεδινὰ μὲ τὴν Κρητικοπούλα Γεωργία Μαλανδράκη. Τὰ στέφανα ἄλλαξε ὁ Χρῆστος Καψάλης (Ζιούλης).

'Η ἐφημερίδα μας τοὺς εὐχεται «βίον εὐτυχῆ».

Παντρεύτηκαν στὶς 28 'Ιούνη στὴν Ἀθήνα ὁ κ. Γεώργιος Ι. Παρταλίδης, ἀπὸ τὸ 'Ηλιοχώρι, ἐπιθεωρητὴς 'Εθνικῆς Τραπέζης, μὲ τὴν δ. Φρανσουᾶς Α. Σαργολόγο.

Συγγενεῖς καὶ φίλοι γλέντησαν μὲ πολὺ κέφι, μὲ τὰ Ζαγορίσια ἔθιμα. 'Εγκάρδια συγχαρητήρια.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΛΑΪΣΤΑ.— Πέθανε στὴ Λάιστα, ἡ Εὐαγγελία Τσουμάνη.

Στοὺς συγγενεῖς τῆς ἐκφράζουμε τὰ συλλυπητήριά μας.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

ΒΙΤΣΑ.— Πῆρε τὸ πτυχίον τοῦ Μαθηματικοῦ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ὁ συγχωριανός μας κ. 'Ιωάννης Θεοδ. Βασδέκης. Τὸν συγχαίρομαστε καὶ τοῦ εὐχόμεστε καλὴ σταδιοδρομία.

(Οἱ Συγχωριανοὶ του)

ΤΕΛΕΤΗ ΣΤΟ «ΡΙΖΑΡΙΟ»

Στὶς 29 'Ιουνίου ἔγινε στὸ Χαλάνδρι ἡ τελετὴ γιὰ τὴ λήξιν τοῦ διδακτικοῦ ἔτους στὸ «ΡΙΖΑΡΙΟ».

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ προέδρου τοῦ Δ.Σ. κ. 'Ιωάννη Σαράλη, ἡ χορωδία ἔψαλε διάφορα τροπάρια καὶ τὸν 'Εθνικὸν Ὕμνον.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Στὸν Ἐκπολιτιστικὸν Σύλλογον Κήπων «Ἡ Μπάγια» προσέφεραν οἱ κ.κ. Χριστόδουλος Καλλιίδης δραχ. 1.500 καὶ Κων(νος) Ζαυπόπουλος δραχ. 500 στὴ μνήμην Βασιλείου Ντισσοπούλου.

'Ο κ. Γεώργιος 'Αθ. Καπέτης ἔδωσε στὸ ναὸ Λαϊστῆς 5.000 δραχ. στὴ μνήμην τοῦ Εὐθ. Παπαστεργίου.

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— 'Η Ἐκκλησιὰ τοῦ 'Αγ. Χαράλαμπου στὴ Λεσινίτσα (Βρυσόχωρι) χρόνια τώρα ἀντικρύζει τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἀρμόδιων Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν. Πρόκειται γιὰ σημαντικό μεταβυζαντινὸ θρησκευτικὸ κειμήλιον πὺν τὸ κρατοῦν ὑποστηλωμένο οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, γιὰτὶ ἀλλοιώτικα θὰ εἶχε πέσει.

— Ἐξακολουθοῦν οἱ ἐργασίαι στὸ Τσεπέλοβο γιὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καινούργιου Γυμνασιακοῦ διδαστηρίου καὶ τοῦ Οἰκοτροφείου. Τὶ γίνεται ὅμως μὲ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ διδαστηρίου τοῦ Δημ. Σχολείου Τσεπελόβου πὺν κάρη ἐδῶ καὶ 6 μῆνες; Ποῦ θὰ στεγαστοῦν τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐρχόμενη σχολικὴ χρονιά;

— Οἱ καλοὶ Καπεσοβίτες κατὰ τὴν γιορτὴ τῆς μνήμης τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου (29 'Ιουνίου) ἔκαναν τὸ καθιερωμένο μνημόσυνο γιὰ τοὺς μεγάλους εὐεργέτες τοῦ χωριοῦ τοὺς ἀδελφούς Πασχάλη. Ἐγινε ἐορταστικὴ ἐκδήλωση στὸ μεγαλόπρεπον Πασχάλειο διδαστήριον πὺν περιμένει τὴν ἀξιολόγησιν του καὶ πὺν οἱ Καπεσοβίτες φροντίζουν νὰ διατηρεῖται αὐτὸ σὲ ζήλευτὴ κατάστασιν. Τοὺς ἀξίζει κάθε ἐπαινος γι' αὐτό.

— Ἐδῶ καὶ κάμποσον καιρὸ λειτουργεῖ τὸ καφεενεδάκι στὸ Κουνί, πὺν βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸν πελώριον θαθύσκιον πλάτανον τοῦ χωριοῦ καὶ κοντὰ στὶς γαριφκὲς βρύσας μὲ τὰ κρύα νερά.

Στὸ Μονοδέντρι ἐξακολουθεῖ μὲ τὸν ἴδιον ἔντονον ρυθμὸν ἡ τουριστικὴ κίνησις. Κόσμος ἀρετὸς συγκεντρώνεται κάθε μέρα γιὰ νὰ δοῦν καὶ νὰ ἀπολαύσουν τὸ μεγαλόπρεπον θέαμα τῆς χαράδρας τοῦ Βίκου, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ικανοποιηθοῦν καὶ τὸ στομάχι τοὺς μὲ τίς πίττες καὶ τὰ ὠραία φαγητὰ τῶν καλῶν καταστημάτων πὺν ὑπάρχουν.

— Μὲ εὐχαρίστησιν διαπιστώνει κανένας πὺς ἄρχισε νὰ παρατηρεῖται αὐξήσις τοῦ ἐνδιαφέροντος πολλῶν τουριστῶν νὰ ἐπισκεπτοῦν τὴν ἱστορικὴ καὶ μὲ μεγάλη ἀρχιτεκτονικὴ ἀξία Κεντρικὴ Ἐκκλησιὰ τῶν Νεγιάδων. Τὸν πραγματικὰ «κεκρυμμένο» αὐτὸν θησαυρὸν, κατὰ πὺς τὴν χαρακτήρισε ὁ αἰδευσιμώτατος Παπὰ Τάκης Βουζουπλῆς στὸ βιβλίον του ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια, ἀξίζει νὰ τὸν ἐπισκεφτοῦν ὅλοι οἱ τουρίστες καὶ ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὰ ζητήματα τῆς Τέχνης.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

'Ο ἐργολάβος ἀποπεράτωσε ἤδη τὴν κατασκευὴν δώδεκα ὁχέτων στὸ δρόμο: Γυφτόκαμπο — 'Ηλιοχώρι — Βρυσόχωρι. Μὲ τὰ τεχνικὰ αὐτὰ ἔργα ἐξασφαλίζεται σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸν ἡ συγκέντρωσις καὶ ἀπορροή τῶν νερῶν ἀπὸ τὰ διάφορα λακκώματα καὶ προστατεύεται τὸ κατὰστροφον τοῦ δρόμου, πὺν τόσο εἶχε ταλαιπωρηθεῖ ἀπὸ τὰ νερά πὺν τὸ κατὰκλυζαν καὶ τὸ κατὰστρεφαν ἐπὶ χρόνια τώρα.

'Ο ἴδιος ἐργολάβος ἄρχισε, ἐπιτέλους, τὴν κατασκευὴν καὶ τῶν δύο γεφυριῶν, πάνω στὸ ποτάμι τοῦ χωριοῦ, στὶς θέσεις «Μούμα» καὶ «Κοῖτσα» μὲ τὴν πίστωση, πὺν ἀπὸ τριετίας εἶχε χορηγηθεῖ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον Δημ. Ἔργων, μὲ τὴν ἐνεργὸν συμπαράστασιν τοῦ συμπατριώτη μας κ. Γιάννη Γκαράνη, Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας Ἀττικῆς.

Μὲ τὰ τεχνικὰ αὐτὰ ἔργα ἀναμφίβολα βελτιώνεται πολὺ ἡ βατότητα τοῦ δρόμου. Παραμένουν ὅμως τὰ δύο κρίσιμα σημεῖα στὶς θέσεις: «Ποντολάτο», πρὸ τοῦ 'Ηλιοχωρίου, καὶ «Κοντογιάννη» μετὰ τὸ 'Ηλιοχώριον καὶ Βρυσόχ. γίνονται κατολισθήσεις καὶ καθιζήσεις μὲ ἀποτέλεσμα τὴ διακοπὴ τῆς συγκοινωνίας. Τότε ἀρχίζει ἡ ταλαιπωρία τῶν κατοίκων, πὺν ἀναγκάζονται μὲ δυσμενεῖς καιρικὲς συνθήκες, νὰ πεζοποροῦν ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς ὥρες, μέχρι τὴ διακλάδωσιν Λαϊστῆς, μεταφέροντας καὶ τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς σὲ φορεῖο. Τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα ἐπιβάλλεται νὰ τὰ προσέξει ἰδιαίτερα ἡ τεχνικὴ ὑπηρεσία τῆς Νομαρχίας καὶ νὰ δώσῃ ὀριστικὴ λύσιν μὲ τεχνικὰ ἔργα, πὺν θὰ ἐξασφαλίζουν τὰ σημεῖα αὐτὰ ἀπὸ τὴν καταπτώσεις.

'Η Κοινότης, ἀναγνωρίζοντας τὸ ὀφειλόμενο μέγα ἡθικὸν χρέος τῆς πρὸς τὸν Μέγαν Εὐεργέτην τῆς ἀπόδημον Χρῆστον Ἀθανασιάδην, ἀπὸ τὸ κληροδότημα τοῦ ὁποῖου παίρνουν ὑποτροφία οἱ μαθητὲς πὺν φοιτοῦν στὸ Γυμνάσιον, διάδωκε τὴν φιλοτέχνησιν τῆς προτομῆς τοῦ στοῦν Ζαγορίσιον γλύπτη κ. Μ. Οἰκονοῦιδην. Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ἡ προτομὴ θὰ στηθεῖ στὴν αὐλὴ τοῦ Σχολείου καὶ τὰ ἀποκαλυπτήριά της θὰ γίνουν τὴν Κυριακῇ 29 'Ιουλίου, μετὰ τὸ τοπικὸν πανηγύρι τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Θὰ κληθοῦν νὰ τιμήσουν τὴν τελετὴν, μὲ τὴν παρουσίαν τους, ὁ κ. Νομάρχης, ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ κ. Ἰωάννης καὶ ἄλλες ἀρχαί.

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἔγει προγραμματίζει γιὰ τὸ καλοκαίρι κοινωτικὰ ἔργα γιὰ τὴν βελτίωσιν κυρίως τῶν δρόμων τοῦ χωριοῦ. Ἀνάθεσε ἤδη σὲ ἐμπειροτέχνες τὴν κατασκευὴν καλντεριμῶν καὶ

**ΔΩΡΕΑΙ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ**

♦ Οἱ διαμένοντες στὴ Θεσσαλονίκῃ Ἀδελφοὶ Ἀντ. Πέτσκου ἀπὸ τὸ Μεσοβούνι, ἔστειλαν στὸ «Ζαγόρι μας» τρεῖς χιλιάδες δραχμὲς στὴ μνήμην τῆς ἀδελφῆς τῶν ΑΝΚΑΣ, πὺν συμπληρώθηκε ἕνας χρόνος ἀπὸ τὸ θάνατό της.

♦ 'Ο Ἀγγελῆος Βαταβάλης μᾶς ἔστειλε πεντακόσιες δραχμὲς στὴ μνήμην τῆς συζύγου του.

ΕΚΘΕΣΗ ΥΦΑΝΤΩΝ

Στὸ ΚΙΝΓΚ ΠΑΛΛΑΣ στὶς 17 Μαΐου ἡ «Ἑπειρωτικὴ Ἐταιρεία Ἀθηνῶν» ἔδωσε αἰτίον μὲ τὴν εὐκαιρίαν ἐκθέσεως ὑφαντῶν Ἑπειρωτικῆς λαϊκῆς τέχνης τῆς γνωστῆς στὸ Πανελλήνιον Ζαγορίσιας κ. Ἐριέττας Λιόγκα—Σοφρανάκη.

Στὴν Ἐκθεσὴ πὺν προκάλεσε μεγάλο ἐνδιαφέρον, παρουσιάστηκαν μοναδικὰ στὸ εἶδος τοὺς ὑφαντὰ ἀπὸ Ἑπειρωτικὰ καὶ Ζαγοριστικὰ πρότυπα σὲ στολὲς καὶ ἄλλα εἶδη ἐνδυμασίας.

'Η κ. Ἐριέττα γνωρίζει καλὰ νὰ προσαρμόζει στὴ σύγχρονη ἐνδυμασία καὶ σὲ εἶδη οἰκιακῆς χρήσεως καὶ διακόσμησης χώρων, τὸ σήμερον μὲ τὸ παρελθόν, βοηθώντας ἔτσι τὴν ἐπανασύνδεσιν μὲ τὶς ρίζες μας.

'Αξίζουν θερμὰ συγχαρητήρια στὴν συμπατριώτισσάν πὺν μὲ τὸν τρόπο τῆς προβάλλει τὸ παραδοσιακὸ Ζαγόρι.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΝΕΑ

Στὶς 21 'Ιουνίου τ.ε. ὕστερα ἀπὸ ἐξετάσεις στὸ Ὁδεῖο τῶν Ἀθηνῶν, πῆρε τὸ δίπλωμά του μὲ ἄριστα ὁ συμπατριώτης μας Βύρων Καψάλης. Στὸ Βύρωνα Καψάλη ἀπονεμήθηκε καὶ τὸ Βορβεῖο δεξιότεχνίας βιολιού.

'Ο Βύρων Καψάλης κατάγεται ἀπὸ τὰ Κάτω - Πεδινὰ (Σουδανά) καὶ εἶναι γιὸς τοῦ ὀνομαστοῦ καλλιτέχνη τοῦ βιολιοῦ Κώστα Καψάλη (Τακούτσια).

'Η ἐφημερίδα μας συγχαίρει τὸ Βύρωνα Καψάλη πὺν τίμησε τὸ χωριὸν του μὲ τὴν ἐξαιρετικὴν παρουσία.

τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀρδευτικοῦ ἀύλακα, γιὰ τὸν ὁποῖον ἔπαρχει πίστωση ἑκατὸ χιλιάδων δραχμῶν ἀπὸ τὸ Νομαρχιακὸ Ταμεῖο.